

'Dhebhawunta 'sëëdhe

'ö Zan -ya =bæen 'ö =nε

1 1 Pë 'ö =bæen' -sü 'ka 'sëëdhe -be 'ö =nε -a 'gü 'ö tɔɔ pë -nu 'wo dho kë -dhekpaɔ -dhia' -bha 'ö -Zlan -ya -wun -lo Yesu Klito kwεε kö -yaan -a -zɔn ö -bha yuökémε -nu -dhé. Klito -ya -zɔn 'ö bɔa ö -bha yuökémε Zan 'gü, -Zlan -bha bɔmε -bɔ -a -dhé -sü 'ka. 2 Pë -nu 'ö Zan -ya yö =nε ö -bleε. 'Wun 'ö -bleε' -na zö =nε 'ö tɔɔ 'wun -nu 'wo go -Zlan 'piö waa- 'wun gia- 'ö Yesu Klito -ya -zɔn. 3 -Zuögludhi -yö kë me 'ö 'sëëdhe -be 'ö =nε 'ö 'dhoë- -a pö -a -go! -Zuögludhi -yö kë me 'ö 'dhoë- ö 'to to -Zlan 'dhi -wo 'ö =nε -a -bha, kö pë -nu 'wo -ya =nε -yaan -bhlë -ya -a -go! Bhii 'töng 'ö -ya -sü 'ka kö pë -nu 'wo =nε -waan kaa bhë -ya yö =klöö!

=Wekadhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'slaple 'piö

4-5 Ma Zan =nε 'ö 'sëëdhe =nε 'a- bɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'slaple 'ka Azi -se 'gü ka -dhé: 'Ka -büee. -Zlan 'ö -kë -dhö, 'ö -tun -dhö, 'ö dhö nu 'dhö, -zui 'slaple 'wo- -bha 'gɔ -gbloo 'dhiö 'dhö, waa- Yesu Klito 'ö kwa =goo -towogüsüzé 'ka, Gbö -bleεzé, 'yö me -bleεzé 'yö go ga 'gü -a 'ka, 'yö me -va 'ka -gludë -nu 'wo 'kpongtaa zö -an -ta, -wo 'glusë waa- -zuöyagliu 'ö go -an 'piö -an kë ka 'ka. Yesu Klito =nε 'ö kwa -dhö -ya -kë, 'yö kwa dha kwa -bha =sɔɔn yaa -nu -gɔ, -ga kwa -wun 'gü -sü 'ka. 6 'Ö 'kwa -kë ö -bha -gludëdhe -pö 'gü -me -nu, slabhome -nu 'ö 'kwa dho yuö kë -a Dë -Zlan -dhé -an 'ka. 'Tɔbhödhe waa- 'piigbeedhe -wo kë Yesu Klito -bha 'ka -toëpö 'ka! (Amen!)

7 -Ka -dhe -ga, -yö nu -na dha kpö -nu -ta; me -nu 'saadhö 'yan -dhö -da -a 'gü; me -nu gia- 'wo- zlɔa 'dü 'ka bhë -an 'yan -dhö dɔ -a -bha 'pö. 'Següme -nu 'saadhö -wo -dho 'gbo -nu bɔ wo -de =maa' -sü 'ka -a -wun 'gü. Pë 'ö -de dho kë yö -mü. Amen.

8 Kwa Dëme -Zlan 'piigbeezé, 'ö -kë -dhö, 'ö -tun -dhö, 'ö dho nu bhë =nε 'ö 'wun -bleε 'ö -pö: «Ma =nε 'a 'wun 'ple züdɔdhe waa- -a 'dhiötodhe 'ka.»

Zan -bha 'yanpiöpö 'ö -gban Klito -bha -a -sü

9 N tɔɔ Zan; a ka dheglu 'ka, 'ö 'kwa Yesu 'gü do; ma =nε 'ö 'klobhödhe 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhe -wun -bha, 'a ka 'piö do -a wo -sü 'gü, -dɔ

-a -go -sü 'ka -zuösaadhe 'gü bhë. 'Yiziëndhe 'wo- -dhe Patemösö 'a -ya
 -a -bha =ne, -Zlan -wo waa- 'wun gia- 'ö -kë =been' -sü 'ka 'ö Yesu -ya yö
 -dhegbeadhe 'gü bhë -an =blee'- 'a- wo bhë =ne 'ö 'wo n kun -a -wun 'gü
 'wo nu n 'ka zö =ne. ¹⁰Dëme -bha yi 'ka a -kë mü 'ö -Zuu 'slööslö -yö pa n
 'ka, 'ö 'a -wo do ma n -zlöö =zian'. 'Ö -wo bhë 'ö -kë 'gbee- 'ka =ne -dhe 'wo
 'truu -piö -a -bha 'kpa -a 'dhö. ¹¹-Wo bhë -ya pö: «Pë -nu 'ü 'dhoë- yö =ne
 -a -been' 'sëëdhe -be do 'gü, kö 'sëëdhe -be bhë 'ü- bɔ Yesu -wun -dhe 'wun
 gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Efezö, 'ö Simiinë, 'ö Peegamë, 'ö Tiatii, 'ö
 Saadö, 'ö Filadeefi waa- -a me 'ö Laodise -an -dhë. -An -dho 'kuë- -sü -yo
 'slaple.»

¹²'A -dhië n -zü, 'a -dhe -ga n -zlöö kö me 'ö 'wun -blee'- -na n -dhë bhë
 'aan- yö. 'Ö 'a =labang -dɔatapë 'slaple ö 'sénng 'ka -a yö. ¹³Kö pë do 'ö
 bhɔ me 'bhee- -bha -yö dɔ -sü 'ka -an ziën. Gblang do -gbiin 'ö nu 'ö yö
 -a -gen kpöödhö -yö -kë -a -bha; 'sénng -du kwi -yö ziö -sü 'ka -a -kënnig
 'gü. ¹⁴-A -bha wun -nu -wo kë 'puu =ne 'bhla kaa- 'puu 'dhö =ne 'yɔɔ 'dhö,
 'ö- 'yan -nu -wo bhü =ne 'siö 'dhö. ¹⁵-A -gen -nu -wo -bhü =ne zén 'wo- bho
 'ö 'wo- -kë 'dréëndrén -a 'dhö; 'ö- 'we -wo -zuö -kë =va -kɔ -yö -kë =ne 'yi
 -zuö -drinng 'dhö. ¹⁶'Susongga 'slaple -wo -kë -a -kwee- -'gü -kɔ 'gü 'ö -dhaa
 'dhiözë 'ö- 'dhiö 'dho zian =ple 'ka 'ö go -a dhiö. -A wöödhe -yö -bhü =ne
 -kɔ 'ö lan- 'dho 'bhü -na -a 'ka, kö =ya dɔ 'dhëë ziën bhë -a 'dhö. ¹⁷-Dhe 'ö n
 'yan -yö -da -a 'gü, 'a -püö -a -geendhö =ne me =ya ga -a 'dhö. 'Yö ö -kwee-
 -'gü -kɔ sü 'yö -da n gban -ta -a pö -sü 'ka =ne: «Kö =kun 'ö 'suö -yö ü -kë!
 Ma 'a tɔɔ me -bleezë; ma 'a tɔɔ me -kaanta. ¹⁸Ma 'a tɔɔ me 'ö 'bhee-; a -ga,
 'kees -dees =ne -a 'gü bhë, a 'bhee- -toepö 'ka zlöö. -Kɔ -mɔ 'wuëñ- -sü -yö n
 -gɔ ga waa- -glööböödhe -an -ta. ¹⁹Pë -nu 'wo kë -na =ne waa- pë -nu 'wo
 dho kë -an 'piö 'ü -an yö -na =ne, -bhö -a -ya 'sëëdhe 'gü! ²⁰-Dhe -ga 'zü,
 'susongga 'slaple 'ü- -ga -na n -kwee- -'gü =zian' =ne waa- 'sénng -labang
 -dɔatapë 'slaple -wun =ne -an -gen 'ö -bin -sü 'ka 'wo =ne: 'Susongga 'slaple
 'ö 'wo =ne 'wo tɔɔ -Zlan -bha yuökëme 'slaple 'wo 'dhiö -sü Yesu -wun -dhe
 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü kpö 'slaple 'wo bhë -an 'ka -me 'ka bhë -an
 -bha. 'Ö -labang -dɔatapë 'slaple 'wo =ne 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
 -nu -dho 'kuë- -sü kpö 'slaple bhë -an 'ka.»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
 -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Efezö -a 'piö**

2 ¹=Dhe 'ö pë -nu 'wo bhë =yaa- -gen -nu pö n -dhë 'dhö, 'yö- pö 'zü:
 «-Bhö 'sëëdhe bɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö
 Efezö bhë -a -dhë 'ü- pö -a -dhë =ne: Me 'ö 'susongga 'slaple 'dhoë- -kwee-
 -'gü =zian', 'ö 'ta 'sü -sü 'gü =labang -dɔatapë 'slaple 'wo 'sénng 'ka -an ziën
 bhë -ya -pö: ²Pë -nu 'ü- kë -na 'töüdhö bhë a -dɔ. A =sëëbhodhe waa-
 -zuösaadhe 'wo ü 'gü bhë -a -yö. A- -dɔa' -ne kaa- 'gluyaame -nu ka këwun
 -nu 'waa do; me -nu 'wo wo -de -dhe -na Yesu -bha bɔme -nu 'kees 'waa- 'ka

bhë, ü -an 'piö -ga, 'ö 'ü- yö =ne =suame -mü -an 'ka. 3-Zuö' kë -saa -sü -yö ü -go; ü 'yënng -yö -bhö n -wun 'gü 'ö =faan' yaa 'go ü 'gü. 4'Kee pë 'ö n -zuë ü buëndhö 'ö =ne: N -dhö 'yaa ü -bha gbo =ne -ko 'ü- zü döa bhë -a 'dhö. 5Ü -zo -yö -büö -dhö 'ö -kë ü 'gü 'dhiö -zian' n buëndhö 'ö 'bha ü -kwaas' -a -zü bhë -a -wun 'ka! Dö 'ö 'kwa- wo =dees =ne, -bhö ü kë -ko -ga 'dhe! 'Go ü bha =scoon yaa -nu 'gü, 'ü -dhië! -Zlan 'piö, 'ü 'wun -nu kë =ne -ko 'ü- -kaa' 'dhiö -bleezë 'ka bhë -a 'dhö. 'Ö -ya kë =ne ü 'ka 'go ü -bha =scoon yaa -nu 'gü, a -dho nu ü -go 'a ü bha -labang -dçatapë bho piën-. 6-Yö 'dhö, 'kee 'wun me 'ö n -zo 'kun -wun 'ka ü buëndhö 'ö tco: Pë 'ö Nikolaitö -nu 'dho -a kë -na bhë ü -san -zë =ne n 'dhö 'pö.

7Kö me 'ö - 'wun ma -to 'dhö -dhö, pë -Zuu 'slööslö 'dhoë- -blee' -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -dhë =ne -ya ma.

Me -nu 'wo 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, a -dho -këdhösü -lü bhe 'ö -Zlan -bha 'teepadhe -bha -a nu -an -dhë, 'wo- -bhö.»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
-nu -dho 'kuë- -sü 'ö Simiinë -a 'piö**

8'Yö- pö: «-Bhö 'sëëdhe bö 'dhiö -sü -Zlan -bha me -nu 'ka -me 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Simiinë -a 'gü bhë -a -dhë =nees: Me 'ö ga, 'ö -ya 'go ga 'gü 'ö 'wun 'ple züidödhe waa- 'wun 'ple 'dhiötödhe 'ka bhë, -ya -pö: 9A ü -bha 'yënngbhödhe -dö; 'a ü bha 'feedhe -dö. A- -pö 'dhö 'kee giagia 'ka ü -bhöözë! 'Wun 'ö me -nu 'wo wo -de -dhë Zuifö -nu 'ö 'waa Zuifö 'ka 'wo- -blee' -na ü -go bhë a -dö. Dü -bha me -nu -mü. 10Kö -kun 'ü -suö ü 'yënng 'ö 'dhoë- bhö bhë -a -wun 'gü! Ü 'to 'to: 'Ö tco ka -dho -da 'gündandhe 'gü, dü -bha ka kpö 'gü -me -nu 'bhaa -nu -da -kanso 'gü -sü 'ka; ka 'klo- -dho bhö -dhekpaayı 'gco- do 'piö. 'Kee -bhö 'to -klu -sü 'ka -Zlan -bha -yö 'dho -yö yöë ü -bha ga -yi -bha; a -dho ü gbaa kë -a 'gü -sü 'go -gbla' 'ö dho -a -zon =ne ü -to -a 'gbee- 'ka bhë -a 'ka.

11Kö me 'ö - 'wun ma -to 'dhö -dhö, pë 'ö -Zuu 'slööslö 'dho -a -blee' -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -dhë =ne -ya ma. Me -nu 'wo 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka bhë, ga kë =ple -naa yaa 'dho nu -an -ta.»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
-nu -dho 'kuë- -sü 'ö Peegamë -a 'piö**

12'Yö- pö 'zü: «-Bhö 'sëëdhe bö 'dhiö -sü -Zlan -bha me -nu 'ka -me 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Peegamë -a 'gü bhë, -a -dhë =nees: Me 'ö -dhaa 'dhiözë 'ö - 'dhiö 'dho zian =ple 'ka 'yö- kwee bhë -ya -pö: 13A ü këdhe -dö; yö kun tco -dhe 'ö dü -bha 'go -gbloo 'dhoë- -bha -a! 'Kee ü 'ka ü bo -zo -yö n -ma -sü 'ka; bhii ü -to -klu -sü 'ka n -ma -së 'ka, 'töng gia- -de 'ö n =goo- 'ö 'yaa 'kan n -ma 'wo- -dhe Antipasö bhë 'wo- zaa plöö, -dhe 'ö dü 'dhoë- -bha bhë -a -bha. 14'Kee -a -kë 'dhö -sü 'ka 'wun do -yö n -zuë ka buëndhö: Me -nu -wo ü =plöö 'ö 'wo -klu -sü 'ka Balaamö

-bha me -daan' -wo -bha. Bhii Balaamö -yö -gleng -nu -da Balakö -zuö' 'piö kö -ya këdhe -mee' - -yaan Izlaelö -me -nu -da =scoon yaa 'gü wü 'wo wo -bha gbapë -nu gba -na 'ka bhë -a -bhö -sü 'ka; 'go mü 'wo wo -de nu =scoon kë -sü -dhë. ¹⁵-Kö do bhë -ne 'ö me 'bhaa -nu 'dhoë- 'ka ü =plöö 'ma 'ö 'wo 'to -sü 'ka Nikolaitö -nu 'wo -kë gbapë 'vlanvln gbame -nu 'ka bhë -an këpë -nu 'piö. ¹⁶-Dhe 'ö 'pö, -bhö 'go ü bha =scoon yaa -nu 'gü! 'Yaa 'pö a -dho nu ü -go yi 'bhaa 'ka, 'a 'ko -zë me -nu 'wo 'dhö bhë -an 'ka (n -wo 'ö -kë) -dhaa 'ö 'go -na n 'dhii -a 'ka bhë -a 'ka.

¹⁷Me 'ö- 'wun ma -to 'dhö -dhö, 'wun 'ö -Zuu 'slööslö 'dhoë- -blee' -na -Zlan -bha me -nu -dhë bhë -ya ma!

Me -nu 'wo 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, a -dho 'manë 'ö -bin -sü 'ka bhë -a nu -an -dhë, 'go mü 'a dho -guö kpö 'puu, 'ö me 'ö -dhö 'ö- 'tö 'dho -ya -sü 'ka -a -ta -a nu -a -dhë. 'Tö -dëü gbe 'ö me gbe yaa -dö, -a 'ke yaa kë me 'a -nu -a -dhë bhë -a 'ka 'ö dho kë -ya -sü 'ka -guö kpö bhë -a -ta yö -mü.»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
-nu -dho 'kuë- -sü 'ö Tiatii -a 'piö**

¹⁸'Yö- pö 'zü: <-Bhö 'sëëdhe bö 'dhiö -sü -Zlan -bha me -nu 'ka -me 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Tiatii bhë -a 'piö =woë' =nee: -Zlan Gbö 'ö- 'yan 'dho 'bhü -na -ne 'siö 'dhö, 'ö- -gen -nu 'dho 'bhü -na -ne zën 'wo -bho 'wo- -kë 'drëëndrën -a 'dhö bhë -ya -pö: ¹⁹A ü këyuö -nu -dö; ü -bha -Zlan waa- me -nu -an -dho kë -sü -nu, ü -bha -zo yö -sü -nu, ü -bha -to -klu -sü 'ka -Zlan -bha -sü -nu, ü -bha -kë =naazë -sü waa- ü -bha yuö -kaanta -pleézë 'ö -ziö -an -bleezë -ta bhë a -an 'ple -dö. ²⁰Këe pë 'ö n -zuë ü buëndhö 'ö töö: Dhebö 'wo- -dhe Zezabelö 'ö- pö ö -de -dhë ö -Zlan -wodhiolodhe 'ka bhë -a 'to 'ü- wo ka ziën bhë yaa kë n -dhë -së. -Yö ma yuökëme -nu -daan =scoon kë -sü 'ka. -Ya -pö -an -dhë 'zü wü 'wo gbapë -nu gba -na -a 'ka bhë, -wa -bhö. ²¹A 'töng -nu -a -dhë kö -yaan 'kan =scoon yaa kë -sü -bha, 'ö yaa 'pa ö -deë kö -yaan ö -kwaal - ö -bha =scoon kë -sü -zü bhë. ²²-Dhe 'ö 'dhö, a -dho -a kë 'ö yö 'dhö waa- me -nu 'wo =scoon bhë 'wo- 'gü 'wo dho sia- 'yua 'ka, -a 'ke waa wo bo wo wö -kö yaa -nu 'wo bhë -an 'ka. ²³A -dho -a -bha 'në -nu zë, -yö kë 'dhö kö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -nu 'saadhö -wa döa -ne a me 'ö me -nu -bha -zo -ta -a 'gü -wun waa- -an =dhöbhaapë -nu dö -a 'ka. 'Këe kë- wo 'dhö bhë -yö kë ka 'yaan =ne me 'ö -dhö ka ziën, -kö 'ö 'dhoë- pë -nu kaa bhë =ne 'a dho -a -saan' bhoë.

²⁴-Zlan -bha me -nu, me 'ka to Tiatii -ya kë ka -bha 'ka, kaa 'to -an -bha me -daan' -wo 'ö bhë -a 'piö, 'ö pë 'ö me -nu -wa -dhe Satan -bha -gleng -wun -nu 'piö =gbinzë 'wo -bin -sü 'ka 'ö kaa- -daan'- bhë, a -pö ka -dhë, n 'ka 'dho -wo -zuötadhe 'waa gbe kë gbo. ²⁵'Këe pë me -nu 'ö 'wo ka -go ka -bha -zo yö -sü 'gü bhë, -kaa -an 'kun 'gbee- -yö 'dho -yö yöë n nu -yi -bha. ²⁶⁻²⁷Me 'ö 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, 'go mü 'zü 'ö 'dhoë- ö -zo kë ma yuö

ké -kɔ -nu 'wo -ne -an 'piö, a -dho -wogbiindhe nu -a -dhë 'segögümë -nu -ta. -Yö -dho 'dhiö sü -an 'ka -piö 'gblɔngblɔn do 'ka; 'go mü 'yö dho -an =wüü'- -ne -kɔ 'wo gbo 'se kpö =wüü' -na -a 'ka bhë -a 'dhö -ne -kɔ 'ö -kɔ -mɔ 'wuën- -sü 'ö go n Dë 'piö 'ö- 'ka n -gɔ bhë -a 'dhö. 28 A -dho -dhiadhiö 'susongga nu -a -dhë.

29 Kō me 'ö- 'wun ma -to 'dhö -dhö, 'wun 'ö -Zuu 'slööslö 'dhoë- -blee' -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -dhë bhë -ya ma.»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
-nu -dho 'kuë- -sü 'ö Saadö -a 'piö**

3 1'Yö- pö n -dhë: <-Bhö 'sëëdhe bɔ 'dhiö -sü -Zlan -bha me -nu 'ka -me 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Saadö bhë -a -dhë =nëe: Pë 'ö me 'ö -Zlan -bha -Zuu 'slaple waa- 'susongga 'slaple 'dho -a -gɔ 'ö- -blee' 'yö -ne: Pë -nu 'ü- kë -na 'saadhö bhë a -dɔ. A- -dɔ'a -ne me -nu -wo ü ga -ne me 'ö 'bhee- -a 'dhö, 'keë kö ü ga -sü 'ka. 2-Bhö -büö, 'ü -dɔ genngdhö -sü nu me -nu 'wo -tun ü -gɔ, 'ö -wa kë 'tëëtë bhë -an -dhë kö -kun 'wo dho ga. Bhii 'ma- yö -ne ü bha yuö -nu 'ü- kë -na bhë -a gbe 'yaa -yö 'ko 'dhiö -sü 'ka n ma -Zlan wö 'dhiö. 3 Ü -zo -yö -büö me -daan' -wo 'ü- ma bhë -a -wun 'ka! 'Go mü ü -zo -yö -büö 'zü -an ma -kɔ 'ü -an maa bhë -a 'ka. -Bhö 'wun ma me -daan' -wo bhë -a -ta, 'ü 'kan ü bha =sɔɔn yaa -nu bhë -an -bha. -A 'ke ü 'ka -büö 'gbeedhö, a -dho nu ü tii 'ka -ne =kwaanme -yö nu. 4'Keeë kë- wo 'dhö bhë, ü -bha me 'bhaa -nu 'wo Saadö -dhe gia- -bha, waa wo -bha sɔ -nu kë -dhiizë. -Wo -dho kë n 'piö sɔ 'puu -kë wo -bha -sü 'ka. Bhii 'ö tɔ -yö -an -ma -kun kö -wo kë 'dhö. 5 Me -nu 'wo 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, -kɔ bhë -ne 'wo dho sɔ 'puu bhë -a -daa' wo -bha 'pö, n 'ka 'dho -an 'tɔ bho -kë -a 'gü -sü 'sëëdhe -be 'gü; a -dho -a pö n Dë waa- ö -bha bɔmɛ -nu 'dhiö =ne -wo n -ma 'ka.

6 Kō me 'ö- 'wun ma 'to 'dhö -dhö, pë 'ö -Zuu 'slööslö 'dhoë- -blee' -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -dhë =ne -ya ma!»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
-nu -dho 'kuë- -sü 'ö Filadeeffi -a 'piö**

7'Yö- pö n -dhë 'zü =nëe: <-Bhö 'sëëdhe bɔ 'dhiö -sü -Zlan -bha me -nu 'ka -me 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Filadeeffi -a -dhë =nëe: Me 'ö 'slööslö 'ö 'wun giagia 'ka, me 'ö -gludë Davidö -bha =lakele 'dhoë- -gɔ, 'ö -ya 'kwëe ta, 'ö- 'po -me gbe 'yaa 'dhö, 'ö -ya 'kwëe 'po 'ö- ta -me gbe 'yaa 'dhö bhë -ya -pö: 8 Pë -nu 'ü- kë -na 'töüdhö bhë a -dɔ. A- -dɔ'a -ne =faan' 'ö ü -gɔ bhë, -yö 'tee; 'keë kë- wo 'dhö bhë, ü 'wun -ma n -wo -ta, 'ü to -klu -sü 'ka n -ma; 'ma 'kwëe do 'po ü -gɔ; me gbe 'ka 'dho -mɔa -bha kö -ya 'dhi ta ü -gɔ. 9 Dü -bha -kpakuëmë -nu, -suame -nu 'wo wo -de kë -na Zuifö 'ka, 'keë kö 'waa Zuifö 'ka bhë, pë 'a dho -a kë -an 'ka 'ö tɔ: A -dho -an 'gbee- -ta bho 'wo nu 'wo -lo wo kpɔn 'gü ü 'dhiö ü -bhlë

-ya -sü 'ka. Bhii kö =waa- dɔ =ne ü -dho -yö n -kë. ¹⁰-Dhe 'ö -kë =ne ü ü -zo -kë n -wo -nu 'a- nu bhë -an 'piö, =zuö' -kë -saa -sü 'ka bhë, kö ma -de 'pö, a -dho n -zo kë ü 'piö 'yena 'yö 'dhoë- nu 'kpongtaa kö 'kpongtaame -nu -waan bɔ 'gündandhe 'gü bhë -a 'töng 'yö dho kaa bhë -a 'ka. ¹¹A nu -na; pë -nu 'wo ü -go bhë, -bhö ü -zo kë -an 'piö -yö kë 'dho kö =kun me 'kpaan gbe dho -to -a 'gbee- 'ka 'gɔ =gblaal' ö -ya ü -bha 'ka bhë -a kun ü -go! ¹²Me 'ö 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, a -dhoë kë n -ma -Zlan -bha 'kɔ -gban 'lü 'ö yaa 'dho yö plaan gbo -a 'ka; a -dho n -ma -Zlan 'tɔ waa- n -ma -Zlan -bha pödhe 'tɔ -ya -a -bha. Pödhe bhë 'ö tɔ Zeluzalemë -dhe -dëü 'yö dho go dhang- 'gü, n -ma -Zlan 'piö. 'Tɔ -dëü 'ö n -ma zlöö =ne a -dho -a -ya -a -bha 'pö.

¹³Kö me 'ö- 'wun ma -to 'dhoë -dhö, 'wun 'ö -Zuu 'slööslö 'dhoë- -blee' -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -dhë =ne -ya ma!»

**'Sëëdhe 'ö dho Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me
-nu -dho 'kuë- -sü 'ö Laodise -a 'piö**

¹⁴'Yö- pö: «-Bhö 'sëëdhe bɔ 'dhiö -sü -Zlan -bha me -nu 'ka -me 'ö Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü 'ö Laodise -a -dhë =ne: Me 'wo- -dhe Amen, 'yö =goo- -to -wo 'gü -sü -zë 'ka, 'yö 'wungiame 'ka, yö 'ö pë 'ö -Zlan -ya -da 'töüdhö 'yö- -bɔa -ta 'ka, -ya -pö: ¹⁵Pë -nu 'ü- -kë 'töüdhö bhë a -dɔ. A- =dɔa' =ne 'bhaa -saa 'iin 'bhaa 'siözë. -Yö -dho kë n -dhë -së -be kö pë =ple 'wo bhë 'ü- do 'sü 'ü kaa 'gbönggböng. ¹⁶'Kee 'ö -kë =ne ü 'zɔzo, 'ö 'bhaa -saa 'iin 'bhaa 'siö- bhë kö a -dho -pe ü 'ka =ne -kɔ 'ö 'yi 'zɔzo 'dho -pë -da -na -a 'ka me 'ka bhë -a 'dho. ¹⁷'Ö tɔ ü -pö ü =bhɔozë, 'go mü ü -bha 'wun -nu -wo 'dho -na 'dhiö, 'iin pë gbe -wun 'yaa ü kë. 'Kee ü 'yenazë, 'ö 'bhaa- -tei' dɔ. Ü 'feeëzë, ü ü 'kpaan 'ka 'ö ü 'yënng 'dho tii. ¹⁸-Dhe -kë 'dho, 'a ü -kpaac -na kö 'ü 'sënng 'ö -ya kë 'slööslö 'siö 'ka bhë 'ü- 'dho n -go kö 'üen- kë -bhɔozë giagiawo. -Bhö so 'puu -nu 'dho 'pö 'ü- kë ü -bha kö -yaan ü -bha -to 'kpaan -sü lë- -nu -ta -bin. Ü -yö 'yënng pë 'yi 'dho 'ü- yö ü 'yënng kö 'üen- -dhe yö. ¹⁹Me -nu 'ö -an -dho -yö n -kë bhë a -an -kun 'gbee- 'a -an -dɔ. -Bhö pë -nu kë, -kë =naazë -sü 'ka, 'ü 'kan ü -bha =sɔɔn yaa -nu -bha! ²⁰-Bhö -dhe -ga, a dɔ -sü 'ka 'kɔdhi -bha, 'a 'kwëe -ta -ma -na; =ya kë =ne me =ya n -wo ma =ya 'kwëe 'po n -go, a -dho -da -a -go kɔɔ, 'a pë -bhö -a 'piö, 'ö yö -de 'pö 'ö pë -bhö n 'piö. ²¹Me -nu 'wo 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, a -dho we -a -bha -an -go 'ö 'wo -ya n 'sian 'piö n -ma 'gɔ -gbloo 'gü =ne -kɔ ma -de 'pö 'a toë 'gbee- 'ka, 'ö 'a -ya -sü 'ka -a 'ka n Dë 'sian 'piö, -a -bha 'gɔ -gbloo 'gü bhë -a 'dho.

²²Kö me 'ö- 'wun ma -to 'dhoë -dhö, pë ö -Zuu 'slööslö 'dhoë- -blee' -na Yesu -wun -dhe 'wun gia- -me -nu -dho 'kuë- -sü -dhë =ne, -ya ma!»

Me 'ö -ya -sü 'ka 'gɔ -gbloo 'gü bhë -a gba -kɔ 'ö dhang- 'gü

4 ¹-Dhe 'ö -ya 'go mü a 'yanpiöpë do 'bhaa -yö. 'A 'kwëe do yö, kö -yö 'po -sü 'ka dhang- 'gü; 'ö -wo do 'a- ma 'dhiö 'ö- -drinng -yö -kë =ne

'truu -wo 'dhö bhë, 'a- ma 'zü 'ö- pö n -dhë: «-Bhö -da 'ü nu zö kö pë -nu 'wo dho kë 'dhiö =zian' 'aan- -zön ü -dhë!» 2 'Ö to mü 'ö -Zuu 'slööslö -yö pa n 'ka. 'Ö =dhe 'a- -ga kö 'gö -gbloo do -yö dö -sü 'ka dhang- 'gü mü. Me do -yö -kë -ya -sü 'ka 'gö -gbloo bhë -a 'gü; 3 'ö- wöödhe 'bhü -yö -kë =në -guö -wungbeezë =suum - 'wo- -dhe 'zasüpë 'ö- bun 'yan dho -gbleibizë 'iin -guö -wungbeezë =suum - do 'wo- -dhe 'saaduanö 'ö- bun dho nueazë -an 'dhö. Dha -bhüö 'ö- 'yan 'dho 'bhü -sü 'ka =në -guö -wungbeezë =suum - gbe 'wo- -dhe emelodö 'ö- bun -yö -kë -gbleibizë bhë -a 'dhö, -yö -nië -a -bha 'gö -gbloo -zü. 4 'Piö -bho =taa' -sü -zë 'ka -a -zü 'to, 'gö -gbloo 'göö- =ple ö ga -yiisië 'bhaa gbe -wo -kë mü. 'Ö me ziizii 'göö- =ple ö ga -yiisië 'ö so 'puu 'dhö -an -bha, 'go mü 'ö 'sénng -gbla' 'dho -ya -sü 'ka -an -gö -bha -wo -kë -ya -sü 'ka -an 'gü. 5 'Ö pë -nu 'wo -kë =në dha -bha 'yan bö -sü 'dhö -wo bö 'gö -gbloo =vaazë 'gü 'ma -zian' 'wo -ziö -blaandhö, ö pë -nu 'wo -kë =në dha -bha 'we -sü 'dhö 'wo bö -dhe do bhë -a 'gü =zian' 'wo -we. 'Ö -zuö -nu -wo bö 'ma =zian' 'pö 'wo -we. 'Gbia -be 'slaple -wo -kë 'kun -dhia 'gö -gbloo bhë -a 'dhiö mü. 'Gbia -be 'slaple 'wo bhë 'wo tco -Zlan -bha -Zuu 'slaple. 6 'Gö -gbloo 'dhiö mü, pë 'ö -kë =në pë 'wo- 'vedhe kë -na -a 'ka -a 'dhö bhë, -a 'yipuë -yö -kë mü, bhii me 'yan- -bö -a 'gü =në 'yi 'slööslö 'dhö.

'Gö -gbloo ziën waa- -a 'sian 'piö -dhe -nu -bha, pë 'bhee- -yiisië 'ö -an 'yan -nu 'dho -mç -sü 'ka -an buën- -an 'dhiö =zian' waa- -an =zlöö =zian' -wo -kë mü. 7 Pë 'bhee- -nu 'wo bhë -a -bleezë -yö -bho -laa' -bha; -a -ple -naa -yö bho -du 'në -bha; a- kë -yaaga -naa wöödhe -yö bho me 'bhee- -lü wöödhe -bha, 'ö- kë -yiisië -yö bho 'gblübhaa ö -lö -dhia -a -bha. 8 Pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë, -a me 'ö -dhö -a gban -yö 'slado; 'ö -an 'yan -nu 'dhö -lo -sü 'ka -an gban -ta dhuö -dhe -nu waa- -an gban =löö -dhe -nu -bha. 'Ö 'waa wo bo -a pö -sü 'ka -dhe 'po -sü waa- 'bin 'më -sü -an 'gü =nëe: «'Slööslö, 'slööslö, 'slööslö 'yö tco Dëme -Zlan 'piigbeezë 'yö -kë -dhö, 'yö -dhö, 'yö nu -na.» 9 'Ö -ya kë pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë -wo 'tan -nu bho -na kö me 'ö -ya -sü 'ka 'gö -gbloo 'gü, 'yö -dhö =toëpö 'ka bhë -waan 'tco kë -va, -waan -a -bhlë -ya, 'go mü -waan zuö pö, 10 'Ö me ziizii 'göö- =ple ö ga -yiisië 'wo bhë 'wo -lo wo kpö 'gü, me 'ö -ya -sü 'ka 'gö -gbloo 'gü 'ö -dhö =toëpö 'ka bhë -a wö 'dhiö 'ö 'wo -gba. 'Wo dho wo -bha 'gö =gbla' 'ka 'wo- -lo 'gö -gbloo 'dhiö -a pö -sü 'ka =nëe: 11 «Yi Dëme, yi -bha -Zlan, -yö ü -ma -kun kö 'tobhödhe, -bhléyadhe waa- 'piigbeedhe -wo kë ü -bha 'ka; bhii bhi =në 'ü pë 'ple -da, 'ö -dhi ü -dhë 'ü -këdhösü nu -an -dhë.»

'Sëedhe -be 'dhipome

5 1 A 'sëedhe -be 'ö -kë =në pë -dho 'kou -sü -zë 'dhö -a -yö me 'ö -kë -ya -sü 'ka 'gö -gbloo 'gü bhë -a -kwee- 'gü -ko 'gü mü. Pë -yö -kë -ya -sü 'ka -a 'gü -dhe waa- -a 'pian =zian' -dhe -bha, 'yö 'sëedhe -be 'dhi ta -sü -zë 'ö -duakëpë 'slaple 'dhö -a -ta ('ö me do dho -a 'dhi po) -a 'ka. 2 A -Zlan -bha bɔmè do 'piigbeezë 'yö 'wun -blee' -na 'gbee- 'ka -a yö kö -ya pö -na: «Dö

'yö -ma kun kö -yö -duakëpë -nu 'wo -ne -an =wüü'- kö -yaan 'sëëdhe -be 'ö -ne -a 'dhi 'po e?» ³'Kee -a -me gbe 'yaa -dhö, dhang- 'gü, 'kpongtaadhe, 'iin 'se -löö kö -yaan 'sëëdhe -be bhë -a 'dhi 'po -yaan =kpoo'- -a 'gü. ⁴A 'gbo -bo -va 'ka 'ö tcc me gbe yaa kë -dhö kö -yaan 'sëëdhe -be bhë -a 'dhi 'po -yaan -dhe -ga -a 'gü. ⁵=Dhe -ya kë 'dhö, 'ö me ziizii -nu 'wo bhë 'ö -me do -ya pö n -dhë: «Kö -kun 'ü 'gbo bø! -Bhö -dhe -ga: -Laa' 'ö Zuda -go 'gunng 'gü, 'ö -gludë Davidö -suutame 'ka, yö -ne 'ö 'to -a 'gbee- 'ka. Yö -ne 'ö -møa kö -yö -duakëpë 'slaple bhë -an =wüü'- kö -yaan 'sëëdhe -be 'ö -ne -a 'dhi 'po.»

⁶=Dhe 'ö go mü, 'a 'bhlænë -gbøng do yö kö -yö -do -gen -ta -sü 'ka 'go -gbloo 'dhiö pë 'bhee- -nu -yiisië waa- me ziizii -nu 'wo bhë -an ziën. 'Bhlænë bhë -yö -bhc pë 'wo- zë -a -bha. -A -sö -nu -wo 'slaple, 'ö -yan -nu 'dhö 'slaple; wo -ne 'wo tcc -Zlan -bha -Zuu ('slööslö) 'slaple 'ö -an bø 'se -dhe 'saadhö -a 'gü sia- bhë. ⁷Yö 'bhlænë bhë 'yö -yccn 'sëëdhe -be bhë -a -bha, 'yö -sü me 'yö -ya -sü 'ka 'go -gbloo 'gü bhë -a -kwee- 'gü -kø 'gü. ⁸=Dhe 'ö -ya 'sëëdhe -be 'ö bhë -a 'sü, 'ö pë 'bhee- -nu -yiisië waa- me ziizii -nu 'gco -ple ö ga -yiisië 'wo bhë 'ö -an 'ple -wo -lo wo kpøn 'gü 'bhlænë bhë -a 'dhiö. Me 'ö -dhö køng do, waa- 'sénng -kco -nu 'ö pë 'tëë -sëëzë 'ö -ya kë 'wo - -göö 'ö - pa -wo kë -an -go. Pë 'tëë -sëëzë 'ö bhë 'ö tcc -bhea' -wo 'ö -Zlan -bha me -nu -dho 'kuë -sü -wa wo. ⁹'Wo 'tan -dëü bho =woë =ne: «-Yö ü -ma -kun kö 'iuen- 'sëëdhe -be 'ö -ne -a 'sü, 'iuen- -duakëpë -nu 'wo bhë -an 'wü. Bhii -wo ü -zë, 'ö 'ü bø -a -ta 'ü me -nu 'wo go 'gunng 'saadhö, -wo =suum - 'saadhö, 'se 'saadhö waa- ö 'gü -me -nu -an -go -ta dhc kö -waan kë -Zlan -bha 'ka. ¹⁰'Bha -an kë 'segø do 'gü -me -nu 'wo slabhome 'ka -an 'ka -waan yuö kë kwa -bha -Zlan -dhë; -wo -dho -gludëdhe kë 'kpongtaa.»

¹¹'A ko 'zü 'a -dhe -ga; 'a -Zlan -bha bøme -nu 'ö 'wo -kë =ne me -vuu -plëëzë -gwaa -vuu -plëëzë 'dhö -an yö kö -wo mü. A -an -yö kö -wo -nië -sü 'ka 'go -gbloo, pë 'bhee- -nu waa- me ziizii -nu 'wo bhë -an -zü 'to. ¹²-Wo -kë 'tan -nu bho =dhia 'wo- pö -wo 'gbee- 'ka =ne: «'Bhlænë 'wo- zë bhë -ya -ma -kun kö -yaan 'piigbeedhe 'dhö, -bhcoöpë -nu, -kë 'kpaakpasü -nu waa- 'gügbeedhe -nu, -bhlëyasü -nu, 'tøbhødhe -nu waa- 'tøblüsü -nu -waan kë -a -bha 'ka.»

¹³'Go mü 'zü 'a pë -nu 'ö -Zlan -yö -an -da, 'wo dhang- 'gü, 'wo 'kpongtaa, 'wo 'se -löö, 'wo 'yoo -bhaa, pë -nu 'saadhö 'ö -Zlan -yö -an -da 'wo -dhe 'saadhö -a 'gü, -an -wo -ma kö -wo 'tan bho -na =woë =ne: «Me 'ö -ya -sü 'ka 'go -gbloo 'gü waa- 'bhlænë, 'tøsaabliüdhe, -bhlëyadhe, 'tøbhødhe waa- 'piigbeedhe -wo kë -an -bha 'ka -toëpö 'ka.»

¹⁴'Ö pë 'bhee- -yiisië 'wo bhë 'wo- pö: «Amen.» 'Ö me ziizii -nu 'wo bhë 'wo -lo wo kpøn 'gü, ('yö 'bhlænë waa- me 'ö -kë -ya -sü 'ka 'go -gbloo 'gü bhë,) 'wo -an gba.

=Duakëpë -nu

6 ¹'Go mü 'zü 'a 'bhlænë bhë 'a- yö kö -duakëpë 'slaple bhë -yaa- do 'wü; 'ö pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë 'a- do -wo ma kö -ya pö -na -wo 'gbee-

'ka =nε dha -bha 'gbla -wo 'dhö =nεε: «-Bhö nu!» 2=Dhe 'a- -ga bhë 'a =soo 'puu do yö. Mε 'ö -kë -a =taa bhë 'sçon do -yö -kë -a -go; 'ö 'wo 'gɔ =gbla' do nu -a -dhë. Yö 'ö -to -a 'gbee- 'ka -me 'ka bhë, 'yö dho -yaan 'to -a 'gbee- 'ka 'zü.

3'Ö 'bħlanë -yö =duakëpë kë =ple -naa wü; 'a pë 'bhee- -nu 'wo bhë -a kë =ple -naa -wo ma kö -ya pö -na: «-Bhö nu!» 4=Dhe =ya kë 'pö 'ö =soo do 'ö-bun 'dhö nueazë bhë 'yö -wo, 'ö me 'ö -kë -a =taa bhë, 'ö -kɔ -mɔ 'wuën- -sü -yö nu -a -dhë kö -yaan -glu -da 'kpongtaa, -yö kë 'dhö me -nu -waan wo 'ko -nu zë. 'Wo -dhaa do =va nu -a -dhë.

5'Ö 'bħlanë -yö =duakëpë kë -yaaga -naa wü; 'ö 'a pë 'bhee- -nu bhë -a kë -yaaga -naa -wo ma kö -ya pö -na: «-Bhö nu!» 6'Ö =dhe 'a- -ga, 'a =soo tii do yö. Mε 'ö -kë -a =taa bhë 'kilong kpö do -yö -kë -a kwεε. 6'Ö 'a 'we -wo do 'yö go pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë -an ziën -a ma =nεε: «Bluu'- waa- 'klēn -an -bi -wun -dho kë 'gbee-. -Bluu'- -bi 'kilong do =sɔnnng' -yö -dho kë -gen dɔ do =saan' 'ka; kö 'klēn -bi 'kilong -yaaga =sɔnnng' -yö kë -gen dɔ do =saan' 'ka 'pö. 'Kee kö -kun 'ka pa 'yɔn waa- -drɔɔn -an 'ka!»

7=Dhe 'ö 'bħlanë -yö =duakëpë -yiisië -naa wü, 'ö pë 'bhee- -nu bhë -a -yiisië -naa -de 'pö 'a- -wo ma =nεε: «-Bhö nu!» 8=Dhe 'a- -ga bhë 'a =soo bun 'yuënyuënzë do yö. Mε 'ö -kë -a =taa bhë -a 'tɔ too ga, 'ö =glööbɔɔ -yö ziö -a 'piö. 'Wo 'kpongtaame -nu 'gbu -bha 'gbu nu -a -dhë kö -yaan pë yaa kë -an 'ka -dhaa, din -nu, 'yua -nu waa- wü 'dhiözë 'gūgbeeze -nu -an =kwaa'.

9'Ö 'bħlanë -yö =duakëpë 'sɔɔdhū -naa wü. 'Ö me -nu 'wo -an zë wo -bha -Zlan -wo -dhe 'wun gia- -sü waa- -a -wo -bleɛ -sü -wun 'gū bhë, 'a -an nii yö -Zlan -bha sla- -bho -a -ta -pë -löö. 10-Wo -kë 'gbla -sü 'gū =woë' =nεε: «Yi Dëmε, bhi 'ü 'slööslö, 'ü -dhö 'wun giagia 'ka, ü -dho 'kpongtaame -nu -bha za kan, 'go mü kö 'üen- me -nu 'wo 'wun -wɔ yi -ta, 'yi to -a -kwaa' =nε -an 'klo -bhɔ -më yië =ε?» 11'Ö me 'ö -dhö 'wo gblang 'puu do nu -a -dhë, 'go mü 'wo- pö -an -dhë -wo wo -fuë -kun 'töng 'ö bhë -a 'ka, -yö 'dho -yö yöë -an dhegluzë -nu waa- -an 'bhamε -nu 'wo yuö do bhë -a 'gū 'wo dho -an zë =nε -kɔ 'wo -an zaa -a 'dhö bhë -an -dho 'kuë- -sü 'dhiö -mɔ 'kuë =yië'.

12=Dhe 'a- -ga kö 'bħlanë -yö =duakëpë kë 'slado -naa 'wü -na. 'Ö 'sezluundhe 'gbee- -yö -kë, 'ö lan- -yö -kë tii =nε sɔ tii ga =vaazë do 'dhö. 'Ö 'su -de 'pö 'yö -kë nueazë =nε fei 'dhö. 13'Ö 'susongga -nu -wo go dhang- -bha 'wo -püö 'sε -ta =nε -kɔ 'ö figò bhe 'ö =tun -kpo 'ö 'tëë 'gbee- -ya -ma -a -bha 'yö -zaan 'zan -na 'ö -püö -na -a 'ka bhë -a 'dhö. 14'Ö dhang- -yö =yɔɔn ö -bhaa =nε -kɔ 'wo 'sëëdhe -be kë -na -a 'ka (=nε -kɔ 'wo =sεε' -be kë -na -a 'ka bhë) -a 'dhö. 'Ö -tɔn -nu 'saadhö waa- 'sε -tɔn -nu 'wo 'yi ziën -an 'ple -wo go wo pin -taa. 15-Gludë -nu 'wo 'kpongtaa -nu, 'dhiö -sü me 'ka -me -nu, 'dhasi -kɔɔmε -nu, -bhɔɔmε -nu, 'piigbeedhe -nu, me -nu 'wo to -nu, me -nu 'wo 'gan 'gū 'iin 'waa 'gan 'gū -nu, -wo -dho -bin =duudhe -nu waa-

-guö -tön 'gü -dhe -nu -an -bha. ¹⁶'Ö 'wo- pö -guö kpö -nu 'iin -tön -nu -dhë: «-Ka -lo yi -ta me 'ö -ya -sü 'ka 'gö -gbloo 'gü bhë waa- 'bhanë -an -bha -naazuëdhe -go. ¹⁷Bhii -an -bha 'wun -naa -an -zuë -yi 'ö yi -va 'ka bhë -ya -lo; dö 'yö dho dha -an -go -e?»

Izlaelö 'segö -gbaan 144.000

7 ¹=Dhe =ya kë 'dhö, a -Zlan -bha bëme -nu -yiisië -yö 'se 'pian -yiisië -bha. 'Yö 'tëë -nu -yiisië 'wo -piö -na 'kpongtaa bhë, 'wo -an kun -yö kë 'dhö kö -kun 'ö 'tëë dho -ma 'se -ta -dhe, 'yoo -bhaa -dhe, 'lü tuö -dhe -nu 'iin -dhe 'saadhö -a gbe 'gü. ²'A -Zlan -bha bëme do yö kö -yö -da -na dhang- 'gü lan- 'go -zian' kö -Zlan 'bhee- -bha -duakëpë -ya -go. 'Ö -gbla -wo 'gbee- 'ka -Zlan -bha bëme -nu -yiisië 'ö -kç -mç 'wuëñ- -sü 'dhö -an -go bhë -an -dhë kö -waan 'wun yaa kë 'se waa- 'yoo -an 'ka bhë -an -dhë =ne: ³«Kö -kun 'ka 'wun yaa -kë 'se 'dhö, 'yoo 'dhö 'iin 'lü -nu -an gbe 'ka, -yö 'dho -yö yöë yi -bha kwa -bha -Zlan -bha yuökëme -nu -bha -dua' kë -sü -bha!» ⁴'Ö 'wo me -nu 'ö -Zlan -bha -duakëpë 'dho -ya -sü 'ka -an -kpong 'gü bhë 'wo -an -dho 'kuë- -sü 'tö pö n -dhë: -An -dho 'kuë- -sü -yö -kë -vuu -këng' do waa- me -lü -vuu 'gco- -yiisië ö ga -yiisië (144.000) 'wo go Izlaelö 'gunng 'saadhö -a 'gü. ⁵Më -lü -vuu 'gco- do ö ga -ple 'wo go Zuda -go 'gunng 'gü 'ö -duakëpë -yö -ya -an -bha; Luben -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, Gadö -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, ⁶Asee -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, Nefotali -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, Manase -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, ⁷Simeon -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, Levi -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, Isakaa -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, ⁸Zabilon -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, Zozefu -bha -vuu 'gco- do ö ga -ple, 'ö Benzame -bha -yö kë -vuu 'gco- do ö ga -ple.

Me gbung =va

⁹=Dhe 'ö =ya kë 'dhö, a -dhe -ga 'zü 'a me gbung =va yö: 'Ö me gbe yaa kë -dhö kö me -nu 'wo -kë wo 'ko -bhaa mü -yaan -an -dhong'. -Wo -kë me -nu 'wo go 'se 'saadhö, 'gunng 'saadhö, 'següme -nu 'saadhö waa- wo =suum- -ta 'saadhö -a pö -me -nu 'ka. -Wo -kë do -sü 'ka 'gö -gbloo waa- 'bhanë -an 'dhiö; gblang 'puu -yö -kë -an -bha, 'ö -glaa- -paa -nu -wo -kë -an kwëe. ¹⁰-Wo -kë 'gbla -sü 'gü 'gbee- -woë' =ne: «Kwa -bha dha -sü -yö -go kwa -bha -Zlan 'yö -ya -sü 'ka 'gö -gbloo 'gü waa- 'bhanë -an kwëe!» ¹¹-Zlan -bha bëme -nu 'saadhö -wo -kë 'gö -gbloo bhë, me ziizii -nu waa- pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë -an -zü 'to 'wo -lo 'gö -gbloo 'dhiö mü -go -gblü 'sei -sü 'ka 'ö 'wo -Zlan gba ¹²-a pö -sü 'ka =ne: «Amen! 'Tësaabludhe, 'tëbhödhe, 'kpaakpadhe, =sëebhodhe, mestüvasü, 'piigbeedhe waa- 'gügbeedhe -wo kwa -bha -Zlan -bha 'ka =toëpö 'ka! Amen.»

¹³'Ö me ziizii -nu 'wo bhë 'ö- me do -yö n -dheë' kpö -ne: «Dö -nu 'ö gblang 'puu -nu 'dho -an -bha =ne, 'go mü -wo -go më =e?» ¹⁴'A- -daa -kë

-a -go -nëe: «Ma -zë 'maa- dç -o, n Dëme; bhi =në 'ü dho -m a -bha k  'ü n-d .» -Dhe =ya k  'dh , 'y  -p  n -dh : M  -nu 'wo b  'klobh dhe =va kw e wo -m . -Wo wo -bha gblang -zlu -a -k  'sl  sl  -s  'ka 'bhlanë fei 'ka. 15 P  '  -k  '  'wo d  -Zlan -bha 'g  -gbloo 'dhi , yu  -k  -Zlan -dh  -s  'ka gbeng waa- l  nng -a -g  k  '  bh , '  me '  -ya -s  'ka 'g  -gbloo 'g  '  dho   -zo k  -an 'pi . 16 Din -nu, 'yi m  -dho -nu, -an gbe 'ka 'dho -an k  g ; 'iin lan- -nu, 'si  'gbee- -bha -d  me -ta -s  -nu gbe 'ka 'dho -an k  g . 17 Bh  'bhlanë 'y  'g  -gbloo zi n bh  -y  -dho k  -an -maak me 'ka, 'y  dho -an 'ka -k  -a 'g  -yi 't o- -bhaa. 'Go m  -Zlan -dho -an 'y  nng 'ple =dhu '.

-Duak p  'slaple -naa

8 1-Dhe '  'bhlan  -y  -duak p  k  'slaple -naa w , -dhe -y  ga diindh  dhang- 'g  'y  -m  'lele 'gbu -bha. 2'  'a -Zlan -bha b me -nu 'slaple y , k  -wo d  -s  'ka -Zlan 'dhi ; 'wo 'truu 'slaple nu -an -dh .

3'  -Zlan -bha b me do -y  nu 'y  d  -Zlan -bha slabhodhe 's . 'G  o -p  't   -s    -y  -a 'g  -p  '  's  nng 'ka bh  -y  -k  -a kw e, '  'wo 'g  o -p  't   -s    bh  'wo -nu -a -dh  =va k  -yaan kpa -Zlan -bha 'seg  g  me -nu 'slööslö -bha -bhe ' -wo -bha -yaan sla- b  o slabhodhe '  's  nng 'ka, 'g  -gbloo 'dhi  bh  -a -ta. 4P  't   -s    bh , -a 'g  o -s  'ka, -a 'si  waa- -Zlan -bha me -nu '  -an s  '  -bha 'ka -an -bha -bhe ' -wo -wo -luu 'ku  -Zlan -bha b me bh  -a kw e -Zlan w  'dhi  m . 5-Dhe =ya k  'dh , '  -Zlan -bha b me -y  p  't   -s    -y  -a 'g  -p  '  bh , 'y  -pa 'si  '  slabhodhe -bha m  bh  -a 'ka; 'y  -zu  sia-. '  dha -nu -wo -we; 'we -wo -nu, p  -bha 'yan b  -s  -nu waa- 'se -bha =zluun -s  -nu -wo -k .

6'  -Zlan -bha b me 'slaple '  'truu 'slaple 'dho -an kw e bh  'wo y  wo =baa' -s  -bha k  -waan 'truu -pi .

7'  -Zlan -bha b me -ble   -y  'truu -pi . '  m  ngga -nu waa- 'si  '  fei -y  -kaan -a 'ka, -wo -lo 'kpontaa. '  siadhe 'bhaa -nu, 'l  'bhaa -nu 'wo -g  o -dhe -nu 'g , -dhe -nu 'g  'kpontaa 'wo dho -m  -a 'fa bho 'g  -yaaga 'pian do -bha. '  -bl  ' -nu 'wo -g  o 't  dh .

8'  -Zlan -bha b me k  -ple -naa -y  '  -bha 'truu -pi . '  p  '  -k  =ne -t o -s u' -do =va '  'si  'dh  -a -bha, 'y  -zu  'y o -bhaa, '  'y o 'pian do '  -m  -a 'fa bho 'g  -yaaga -bha -y  -g la fei 'g . 9'  't  -p  'saadhö 'wo 'y o 'pian '  bh  -a -bhaa, '  'wo ga; '  'yi -ta -g  -nu 'wo -dhe bh  -a 'g  'wo -s  .

10'  -Zlan -bha b me k  -yaaga -naa -y  'truu -pi . '  'susongga do =va '  -k  'g  o -dh ia =ne 'gbia -d  'dh  -y  -go dhang- 'g  'y  -p  o 'y ga =vava -nu waa- 'y g  bh dhe -nu 'wo 'kpontaa -an -bhaa -dhe -nu 'g , '  -an -dhe 'ku  -s  -y  -m  -an 'fa bho 'g  -yaaga 'pian do -bha -dhe -nu -bha.

11'Susongga '  bh  -a 'të t o «P  'g  uz ». '  -wun 'g , '  'yi -dhe 'pian -nu 'wo 'dh  bh  'wo -k  'g  uz ; 'kpontaaame -nu -dhe =va -dhe -wa m ; 'y  'wo ga.

12 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ kë -yiisië -naa -yö 'truu -piö. 'Ö lan- -bha 'bhü -sü -yö -kan 'pian 'fa bho 'gü -yaaga -bha; pë do bhë 'ö =kaa' 'su waa- 'susongga -nu -an -go 'pö. 'Ö -dhëpuudhe yaa kë -dhö -dhe 'po yi 'gü -glu 'gü dhe -yaaga kpö do 'ka, 'ö 'töng me 'ö bhë 'ö to -dhëtiidhe 'ö trö 'sënsëndhö -a 'gü. -Kɔ do bhë 'ö =kaa' gbeng -bha 'ka; 'ö gbeng 'gü -glu 'gü dhe -yaaga 'ka 'ö 'susongga -nu waa bhüe.

13 'Yö =dhe 'a- -ga 'zü, 'a 'gbliübhaa do yö kö -yö =nië' -naa dhuö =gbini. -Yö -kë -a pö -dhia =woë' 'gbee- 'ka =ne: «-Më 'yena -wun oo, -më 'yena -wun oo, -më 'yena -wun 'ö dho kë me -nu 'wo 'kpongtaa -an 'ka, yi 'ö -Zlan -bha bɔmɛ -nu -yaaga 'wo to -ne 'wo dho 'truu -piö -a 'ka -a 'ka 'dhö -oo!»

9 1'Ö -Zlan -bha bɔmɛ kë 'sɔɔdhu -naa -yö 'truu -piö. 'Ö 'susongga do -yö go dhang- 'gü, 'yö -püö sia-; 'a -yö; 'wo -glu 'kpa 'dhi =va -yö -a 'dhiö -pë =lakele nu -a -dhë. 2'Ö 'susongga 'ö bhë 'ö -glu 'kpa 'dhi =va bhë -a 'dhi -po, 'ö 'sion -va 'ö -kë =ne 'sion 'ö 'go -na -bluu' -kë -a 'gü -kɔ 'gü bhë -a 'dhö 'ö -luu 'ö lan- -waa- plaan 'puu 'piö -dhe -wo -trö 'sion 'yö go -glu 'kpa 'dhi =va 'dhi 'gü bhë -a -kwaal. 3'Ö 'peedhekpaan -nu -wo go 'sion 'ö bhë -a 'gü 'wo -pen 'kpongtaa sia- -dhe -nu -bha; 'ö -kɔ -mɔ 'wuën- -sü -yö nu -an -dhë kö -waan me -nu 'kun =ne gian -nu 'dhö. 4'Wo- pö -an -dhë kö =kun 'wo 'wun yaa gbe -kë =blëë' -nu, 'lü -nu waa- tapë -nu -an gbe 'ka; 'keë me -nu 'ö -Zlan -bha =duakëpë 'yaa -an -kpong -bha =ne 'wo dho 'wun yaa kë -an 'ka. 5-Kɔ -mɔ 'wuën- -sü yaa nu 'peedhekpaan -nu -dhë kö -waan me -nu zë, 'keë kö -waan me -nu 'yënnng bhɔ =zian' 'su 'sɔɔdhu 'piö. 'Yënnngbhödhe 'ö 'dhoë -nu -an -ta bhë, -yö -dho kë =ne gian -bha me 'kun -sü 'dhö. 6'Su 'ccɔdhü 'töng 'ö bhë -a 'ka, me -nu -wo -dho ga =mee', 'keë wo 'ka 'dho -a wo; -wo -dho -a -dhö kaa kö 'wo ga, 'keë ga -yö -dho =duëë -an -dhë.

7'Peedhekpaan -nu 'wo bhë -wo -bhɔ =soo -nu 'ö =wa -mɔ -glu gɔn -sü -bha -an -bha. Pë 'ö -kë =ne 'sënnng 'gɔ =gblaas' -nu 'dhö -wo -kë -an tuö; -an wöödhe -yö -bhɔ me 'bhee- wöödhe -bha. 8-An -bha wun -nu -wo -kë =ne dhoo -nu -bha wun 'dhö, 'ö -an 'son -nu -wo -kë =ne -laa' 'son 'dhö. 9-An -kënnngtadhe -yö -kë =ne -gluë 'dhaa- -piö -ta -dhe 'dhö; -an gban -drinng -yö -kë =ne -yaagüpë -nu 'wo - -klu -na -soo -nu -bha, 'ö =soo -nu 'dho -an 'gan -na 'wo 'dho -na -glu 'piö bhë -an ziö -drinng 'dhö. 10-An weng -yö -dhö =ne -kɔ 'ö gian -nu -bha 'dhö -a 'ka bhë -a 'dhö, 'ö 'wo me kun -a 'ka. -An weng -nu 'wo bhë =ne 'wo pë yaa -kaa' me -nu 'ka 'su 'sɔɔdhu 'piö. 11'Ö -an -go 'dhiö, -gludë do 'ö -kë bɔmɛ 'ö go -glu 'kpa 'dhi =va 'gü -a 'ka, -yö -yö -an -dhë 'dhiö. -A 'tɔ tɔ Eblö -wo 'gü Abadɔn, 'ö Glekö -nu -wa -dhe Apolicon, (-a -gen 'ö tɔ «Pëgusiöme»).

12 'Yena -wun -bleezë =ya ziö, =ya 'go mü 'yena -wun =ple 'bhaa -wo -dho nu.

13 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ kë 'slado -naa -yö 'truu -piö. 'A 'we -wo do ma; -yö -go slabhodhe 'ö 'sënnng 'dhö 'më -sü 'ka -a -bha 'ö -Zlan 'dhiö -dhe

-bha bhë -a 'sian -nu 'piö. 14 'We -wo 'ö 'dhö bhë, -ya -pö -Zlan -bha bɔmë kë 'slado -naa 'ö 'truu -yö -kë -a kwee bhë -a -dhë: «-Bhö bɔmë -nu -yiisië 'wo =yɔɔ' 'gü 'yiga =va 'wo- -dhe öflatö bhë -a 'sɔɔ bhë -an bho =yɔɔ' 'gü.» 15 'Wo dho 'ö bɔmë -nu -yiisië 'wo bhë 'wo -an bho =yɔɔ' 'gü. -Wo -kë -baa' -sü 'ka 'gbönggböng -kwe 'ö 'dhö bhë, 'su 'ö 'dhö bhë, yi 'ö bhë -a 'ka, 'töng gia- bhë -a 'ka -yö kë 'dhö kö me -nu 'wo 'kpongtaa zö, -waan -a 'gügludhe -yaaga kpö -ta do zë. 16 'Ö 'dhasi waa- =soo -nu -dho 'kuë- -sü bhë 'wo - -zɔn n -dhë. -An -dho 'kuë- -sü tɔɔ -vuu 'gü -vuu -këng' =ple. 17 'Yanpiopë bhë -a 'gü, -kɔ 'a =soo -nu waa- wo -yaataame -nu -an yöö bhë 'ö =ne: -Glu gɔn -piö 'bhei 'në nueazë 'ö -kë -ne 'siö 'dhö, 'yö 'budhazë =ne -guö -wungbeezë 'wo- -dhe safii -a bun 'dhö, 'ö zenzenzë =ne pë 'tëë yaazë 'ö -kë blɔɔn 'ka 'wo- -dhe blɔɔn bhë -a 'yan 'dhö -yö -kë -an -bha. =Soo -nu -go -yö -kë =ne =laa' -nu -go 'dhö. 'Ö 'siö -nu, 'siö 'tëë -nu, pë 'piɔnpriɔn 'ö -kë =ne blɔɔn 'tëë yaazë 'dhö -wo go -an dhiö. 18 'Ö me -nu 'wo 'kpongtaa bhë 'ö -an 'gü -glu 'gü dhe -yaaga 'pian do -wo ga pë -yaaga 'wo -kë 'siö 'dhö, 'siö 'tëë waa- blɔɔn 'tëë yaazë 'ö 'wo 'go -na =soo -nu bhë -an dhiö bhë -an -kwaa'. 19 Bhii =soo -nu -bha -kɔ -mɔ 'wuén- -sü -yö -go -an dhiö -dhë, waa- -an weng -an 'gü. -An weng -nu -wo -bho =mee -bha, 'ö -an -go 'dhö -an 'dhiö; -an weng -nu -go bhë =ne 'ö 'wo 'wun yaa =kaa' me -nu 'ka.

20 Me 'bhee- -nu me 'wo to, me -nu me 'ö waa ga pë -nu 'wo =ne -an -kwaa' bhë, waa 'dho go wo -de këpë yaa -nu -zü. Waa 'dho wo -kwaa' -zuu yaa -nu gba -sü waa- 'sénng gbapë nu, 'wëü- gbapë -nu, zén gbapë -nu, -guö gbapë waa- 'lü gbapë -nu, 'ö waa 'dho -mɔ -a -bha kö -waan -dhe yö -waan 'wun ma 'iin -waan 'ta 'sü bhë -an gba -sü -zü. 21 Me -nu 'wo bhë waa 'dho go 'zü wo -bha me zë -sü -nu, 'gina kë -sü -nu, =sɔɔn kë -sü -nu 'iin -an -bha -kwaan -sü -nu -an -zü.

-Zlan -bha bɔmë waa- 'sëëdhé -be 'tee do

10 1=Dhe =ya kë 'dhö, a -Zlan -bha bɔmë do 'piigbeezë -yö, kö -yö 'go -na dhang- 'gü. Dha kpö -yö -kë -a -bha, 'ö dhabhüö do 'dho -nië -a -go -zü -sü 'ka. -A wöödhe -yö -kë =ne lan- 'dhö; 'ö -gen -nu -wo -kë =ne 'siö =gban 'lü 'dhö. 2 'Yö 'sëëdhé -be 'tee do 'ö -'dhi 'dho 'po -sü 'ka, 'yö -kë -a kwee. 'Yö ö -kwee- 'gü -gen yö 'yoo -ta; 'yö ö -kwaa- 'gü -gen yö 'se -ta. 3 'Yö -gbla 'gbee- 'ka =ne =laa' -bha pë -bhöü -mee' -wo 'dhö. -Dhe =ya yën 'we -sü -bha, 'ö dha 'slaple -wo -we =ne me -we =dhɔɔ -wo -bha 'gbee- 'ka. 4 =Dhe 'ö =wa yën 'we -sü -bha, 'a dho 'a -ya pë -ya -sü -bha. 'Kee a -wo do 'bhaa -ma dhang- 'gü, 'yö -pö n -dhë: «-Bhö pë 'ö dha 'we -wo 'slaple -wa pö bhë, -a -ta -bin; kö -kun 'ü -been!»

5=Dhe =ya kë 'dhö, 'ö -Zlan -bha bɔmë 'a- yö kö =ya =luu'- 'yoo waa- 'se -an -ta bhë, 'yö ö -kwee- 'gü -kɔ =luu dhang- 'gü -zian'. 6 'Ö ö -wo -bhö -Zlan 'ö -dhö -toëpö 'ka, 'ö dhang- waa- pë -nu 'wo- 'gü 'töüdhö, 'se waa- pë -nu 'wo -an -ta 'töüdhö, 'yoo waa- ö =bhaapë -nu 'töüdhö -an -kë bhë -a 'tɔ 'ka. 'Ö

-Zlan -bha bɔmɛ bhë 'yö- pö: «'Töng gbe yaa 'dho kë -dhö kö -waan dɔ -a -gɔ. 7'Kee yi 'ö -Zlan -bha bɔmɛ kë 'slaple -naa 'dhoë- 'truu -piö -a 'ka bhë -ne ö -Zlan dho ö bha 'slë 'yö -bin -sü 'ka -a 'dhiö -mɔ -a 'ka 'kuë -ne -kɔ 'ö- -blee -a 'ka ö bha yuökëme -nu 'wo- 'dhiwopöme -nu 'ka -an -dhë bhë -a 'dhö.»

8 'Yö -wo 'a- ma 'ö go dhang- 'gü bhë, 'ö 'wun -blee n -dhë 'zü -dëüwo -ne: «-Bhö 'dho ü 'sëëdhe -be 'teete 'ö- 'dhi 'dho 'po -sü 'ka, 'ö -Zlan -bha bɔmɛ me 'ö dɔ -sü 'ka 'yoo waa- 'se -an -ta -a -gɔ bhë, 'ü- 'sü -a -gɔ!» 9 'A dho -Zlan -bha bɔmɛ bhë -a 'piö 'a- pö -a -dhë -yö n gbaa 'sëëdhe -be 'teete bhë -a 'ka; 'yö- pö n -dhë: «-Bhöë 'sü, 'ü- -bhö! -Yö -dho kë 'slëënslén ü dhiö -ne 'zɔ 'yɔn 'dhö, 'kee 'bha yën -a -yɔɔ' -sü -bha, -yö -dho kë 'güüüz ü 'guu.» 10 'Ö 'sëëdhe -be 'teete bhë, 'a- sü -a kwëe, 'a- -bhö. -Yö -kë n dhiö -zian' 'slëënslén -ne 'zɔ 'yɔn 'dhö; 'kee -dhe 'ma yën -a -yɔɔ' -sü -bha, -yö -kë 'güüüz n 'guu.

11 -Dhe -kë 'pö 'wo- pö n -dhë: «Ü -dho ko 'zü 'ö -Zlan -yö pë bho -bin -blü ü -dhë, 'ö -gban 'segɔ -nu waa- ö 'gü -me -nu, -wo =suum- 'oo =suum- -waa- -gludë -nu -an -bha 'ü- -blee 'zü.»

'Wun 'ö -gban =goo- -ple -nu -bha

11 1=Dhe -ya kë 'pö, 'wo -dhe -nu -dan -a 'ka 'lü 'në do nu n -dhë 'ö 'wo- pö n -dhë: «-Bhö -luu-, kö -Zlan -bha 'kɔ waa- -a -bha slabhodhe bhë, 'ü -an dan -a 'ka; me -nu 'wo -Zlan gba -na -a -gɔ kɔɔ bhë -an -dhong-! 2'Kee -bhö ü -kwaa' -Zlan -bha 'kɔ 'kweandhe plaandhe -zü; kö -kun 'ü- dan, bhii -yö nu -sü 'ka me 'waa -Zlan -bha me -nu 'ka -an -dhë, kö pödhe 'slööslo 'ö Zeluzalemë 'ka bhë -waan -a -siö- 'su 'gɔɔ- -yiisië ö ga -ple -bha. 3'A -dho ma =goo- -ple 'ö ga -ta -sɔ 'dhö -an -bha -an bɔ kö -waan -Zlan 'dhi -wo -blee-, -dhekpaayi -vuu do ö -ta -ple waa- -dhekpaayi 'gɔɔ- 'slado (1.260) -an 'ka.»

4=Goo- -ple 'wo bhë 'wo tɔɔ olivie -lü -ple waa- -labang -ple 'wo dɔ -sü 'ka kwa Dëme -Zlan 'ö 'kpongtaa kë -me 'ka -a 'dhö. 5'Me -yaa- pö 'yö 'wun yaa kë -an 'ka, 'siö -yö -go -an dhiö 'ö -an yaagümë 'gü -siö; -kɔ bhë -ne 'ö me -nu 'wo 'dhoë- 'wun yaa kë -an 'ka 'wo dho gaa. 6'-Kɔ -mɔ 'wuëñ- -sü -yö -an -gɔ kö -waan dhang- 'dhi ta, -yö kë 'dhö kö -kun 'ö dha dho ban 'töng 'wo dho -Zlan 'dhi -wo -blee -a 'ka bhë -a 'ka; -kɔ -mɔ 'wuëñ- -sü -yö -an -gɔ kö -waan 'yi -nu 'gla fei 'gü. -Kɔ -mɔ 'wuëñ- -sü -yö -an -gɔ 'pö kö -wo 'wun 'gbee- -nu wɔ 'kpongtaadhe -ta -kɔ =suum- 'oo =suum- -ta -ne -kɔ 'ö -dhi -a 'ka -an -dhë -a 'dhö.

7'Yi 'wo 'dhoë- yën wo -bha 'wun -blee' -sü -bha, wü 'ö go -glu 'kpa 'dhi -va 'gü bhë -yö -dho nu -an -gɔ. 'Yö to -a 'gbee- 'ka -an -ta; 'yö -an zë.

8-An =glöö -dho to -kpinnnga 'piö pödhe -va 'ö 'wo -an Dëme dɔa -gaatalü -bha bhë -a 'gü. Pödhe 'ö bhë -ne 'wo- -ga zlöö -ne Sodɔmë 'iin -ne Ezitö -se -an 'dhö. 9'Me -nu 'wo 'segɔ 'saadhö 'gü, 'wo 'gunng 'saadhö 'gü, 'wo

-wo =suum- 'oo =suum- pö waa- 'següme -nu 'saadhö -wo -dho -an =glöö -ga -dhekpaçyi -yaaga waa- ö 'gbu 'ka 'ö waa 'dho 'we -a -bha kö -wo -an =glöö -bin. 10 'Següme -nu =zuöö 'glu dho dhi me =ple 'wo bhë -an -bha ga -sü -wun 'gü. -Wo -dho -zuögludhi kë, 'wo gbaç -nu bɔ wo 'ko -nu -dhë, bhii 'ö tɔɔ -Zlan 'dhiwopöme =ple 'wo bhë kö -wa 'següme -nu dɔ -gbçudhö. 11 'Kee =dhe -dhekpaçyi -yaaga waa- ö 'gbu 'ö bhë -ya ziö, 'ö -këdhösü 'tëe 'yö go -Zlan 'piö 'yö -da -an 'gü, 'ö 'wo -luu 'wo dɔ wo -gen -ta. 'Ö 'suö =va -yö -da me -nu 'wo wo 'yan dɔ -an -bha -an 'gü. 12 'Ö -Zlan 'dhiwopöme =ple 'wo bhë 'wo -wo do 'gbee- 'yö go dhang- 'gü -a ma =nëe: «-Ka -da zö!» 'Wo -da dhang- 'gü, dha kpö 'ka kö -an yaagüme -nu -wo -an -ga -sü 'gü. 13 -A 'töng gia- bhë -a 'ka 'sezluundhe 'gbee- -yö -kë; 'ö pödhe bhë -a 'gü -kan 'kou kpö kë 'gɔɔ- do -naa bhë 'ö- 'ple -yö -lo. 'Ö me -lü -vuu 'slaple -wo ga 'se -bha =zluun -sü do bhë -a -kwaa'. Me -nu 'wo to, 'suö -yö -da -an 'gü; 'wo yö -Zlan 'yö dhang- 'gü -a 'tɔ -kë =va -sü -bha.

14 'Yena -wun kë =ple -naa -ya ziö; ('kee -ka ka -zo kë ka -de 'piö!) -A kë -yaaga -naa -dho nu.

'Truu kë 'slaple -naa

15 -Dhe =ya kë 'dhö, 'ö -Zlan -bha bɔme kë 'slaple -naa -yö 'truu -piö; 'ö -wo -nu -wo -we 'gbee- 'ka dhang- 'gü 'wo- pö: «-Gludëdhe kë -sü 'ö 'kpontaa zö -ne -ya 'to kwa Dëme waa- Klito -an -bha 'ka zlöö. -Yö -dho 'kpontaadhe -kɔɔn -toëpö 'ka!» 16 'Yö me ziizii 'gɔɔ- =ple ö ga -yiisië 'wo -kë =yaannu -süe' wo -bha 'gɔ -gbloo 'gü -Zlan wö 'dhiö bhë 'wo -gblü 'sei, 'ö 'wo -Zlan gba 17 -woë -nëe: «Yi Dëme -Zlan 'piigbeezé, bhi 'ü -kë -dhö, 'ü -tun -dhö, yi ü zuö -pö ü -bha -kë -va -sü 'ü -wo 'piigbeedhe 'ka, 'ü ü -bha -gludëdhe -kë bhë -a -wun 'gü. 18 -Dø 'yënng -sü -yö 'següme -nu -pa; 'kee -a yi -ya -lo kö ü -bha -naazuëdhe bhë -a 'piö -pë -yaan kë kö game -nu -bha za -yaan 'kan. -A yi -ya -lo kö 'üen- ü bha yuökëme -nu 'wo ü 'dhi -wo -bleë waa- me -nu 'töüdhö 'wo ü -bha 'ka 'wo -suö ü -dhë -yö me =va 'ka 'iin -yö me 'tee 'ka 'üen- me 'ö -dhö -a -saan' bho. Me -nu 'wo 'kpontaadhe 'gü -siö bhë, -a yi -ya -lo kö 'üen- -an 'gü -siö- 'pö.»

19 -Dhe =ya kë 'pö 'ö -Zlan -bha 'kɔ 'ö dhang- 'gü bhë, 'ö -dhi -yö -po. 'Ö me -nu -wo -Zlan -bha tɔng =gbëü yö -a -gɔ kɔɔ mü. 'Yö dha -bha 'yan bɔ -sü -nu, pë -dring -nu, dha -bha 'gbla -wo -nu, 'se -bha =zluun -sü waa- mëngga 'gbee- -bha -lo -sü -wo -kë.

Dhebɔ 'ö 'gina -yö -ziö -a 'piö

12 1 'Ö -duakëpë do =va -yö -wo dhang- 'gü: Dhebɔ do 'ö lan- -da ö -bha =ne sɔ 'dhö 'ö 'su 'dho -a -gen =löö, 'go mü 'ö 'gɔ =gbla' 'ö 'susongga 'gɔɔ- do ö ga =ple 'dho -a -bha 'yö -kë -a tuö. 2 -Yö -kë dhe 'guzë 'ö koyigadhe -yaa- 'kun -a 'ka; -yö -kë -gbla 'gbla -dhia koyigadhe 'yënngbhödhe =kwaa'.

3'Ö pë do 'bhaa -yö -wo dhang- 'gü 'zü: -Yö -kë 'gina do -ziizë bun
 nueazë 'ö- -gç -nu 'dho 'slaple -a 'ka. -A -sö -nu -wo -kë 'gç- do. 'Ö 'gç
 -gbla' 'dhö -ya -sü 'ka -a -gç 'ö -dhö do do 'ka -a -bha. 4-A weng bhë -ne
 'ö 'susongga -nu 'wo dhang- -bha, -an 'gügludhe -yaaga -kç 'pian do bho -a
 'ka dhang- 'gü 'ö- -züé sia-. 'Yö dç dhebç 'ö koyiga -yaa- 'kun bhë -a 'dhiö,
 kö -ya kë -ne -ya 'bë bho 'yaan- -a -bha 'në -yçç-. 5'Ö dhebç 'ö bhë 'yö 'në
 gççn- do kpo. Yö -ne 'yö dho 'dhiö -sü 'següme -nu 'ple 'ka -piö 'gblççngblçn
 do 'ka. 'Kee 'në bhë -wa -sü 'wo dho -a 'ka -Zlan 'piö -a -bha 'gç -gbloo 'sçç.
 6'Dhebç 'ö bhë -yö -duë, 'ö dho 'yénng -taa, -dhe 'ö -Zlan -ya -yadhe do -kë
 -a -bha kö -waan -bhöpë nu -a -dhë -dhekpacyi -vuu do ö -ta =ple waa-
 -dhekpacyi 'gçç -'slado -an -bha bhë -a -bha.

7=Dhe -ya kë 'dhö, 'ö 'ko do -yö -luu dhang- 'gü. Miselö 'ö -Zlan -bha bçmë
 -nu -gçmë do 'ka bhë 'dhö -Zlan -bha bçmë -nu me 'wo- -kç -löö, waa- 'gina
 'dhö, ö -bha bçmë -nu 'dhö, 'wo 'ko -ya 'kuë. 8'Kee -wo -to -a 'gbee- 'ka 'gina
 -ta 'ö -yadhe yaa kë -dhö yö 'dhö waa- ö -bha bçmë -nu 'dhö -an -gç kö
 -waan 'to dhang- 'gü gçç. 9'Gina -ziizë 'ö bhë, 'wo- -zuö plaan. Yö -ne 'ö tçç
 -mee zii, 'ö 'wo- -dhe zlöö dü 'iin Satan 'yö 'kpongtaame -nu 'ple -püö -na
 -ne. 'Ö yö 'dhö waa- ö -bha bçmë -nu 'dhö, 'wo -an -zuö 'kpongtaa.

10'Go mü 'a 'we -wo do 'gbee- 'ö go dhang- 'gü -zian' -a ma 'ö- pö: «Dha
 -sü, 'piigbeedhe waa- -gludëdhe kë -sü 'ö kwa -bha -Zlan -bha 'ka waa-
 -wogbiindhe ö -bha Klito -bha 'ka -wa yö -dhepuudhe 'gü. Bhii me 'ö za
 -lo -na kwa dhegluzë -nu tuö -Zlan wö 'dhiö gbeng waa- lënng bhë, -waa-
 kö, -waa- -zong' -ya 'go dhang- 'gü. 11'Dç 'ö 'bħlanë fei -ya wo -an -gban -gç
 waa- 'wun gia- 'ö bhë -a -blee' -wo -wo bhë -ne 'ö kwa dhegluzë -nu -wo
 bç -a -ta 'wo to -a 'gbee- 'ka bhë. -Wo wo -kwaa wo -de -wun -zü 'ö 'wo -an
 zë -a -wun 'gü. 12-Dhe -kë 'dhö, dhang- 'gü -dhe -nu, -ka -zuögludhi kë! 'Kee -më 'yena
 -wun 'ö dho kë 'kpongtaadhe waa- 'yooga -an -bha 'ka -ne -oo! Bhii 'ö tçç
 dü 'yö -yçç ka 'piö bhë, -yö pa -sü 'ka -naazuëdhe 'ka ka buëndhö 'ö tçç -ya
 -dua' -ne 'töng 'yö- -gç bhë -ya 'to 'tee..»

13=Dhe 'ö 'gina -yaa- dçä -ne 'ya -zuö 'kpongtaa 'ö yö -ziö dhebç 'ö
 'nëgççnzë kpo bhë -a 'piö -sü 'gü. 14'Yö pë 'yö -kë -ne 'gblübhaa gban -ple
 'dhö 'wo- nu dhebç bhë -a -dhë kö -yaan -lö -yaan 'dho ö -yadhe -bha
 'yénng -taa -bin -sü 'ka -mee -bha -glu -da -a -ta -sü -gç; -dhe bhë -ne 'wo
 dho -bhöpë nu -a -dhë -a -bha, -kwe -yaaga waa- ö 'gbu 'piö. 15'Yö -mee
 -yö ö 'dhi -po 'ö 'yi 'ö -ziö -ne 'yiga 'dhö -yö -ziö dhebç 'ö bhë -a 'piö, -yö kë
 'dhö kö 'yi -zuö -va -yö ziö -a 'ka. 16'Kee 'se -yö -nu dhebç bhë -a -dhë. Bhii
 'se -yö ö 'dhi -po 'ö 'yi 'ö go 'gina dhiö bhë, 'ö- -yçç. 17'Ö- -wun -yö -na 'gina
 bhë -a -zuë dhebç bhë -a buëndhö. 'Yö dho 'ö 'ko -ya dhebç bhë -a -suum'-
 -ta -nu, me -nu 'töüdhö 'wo -Zlan -bha tçng -bhlë -ya, me -nu 'ö 'wo dç -sü
 'ka Yesu -wun -dhe 'wun gia- -sü 'gü -an -bha. 18'Ö 'gina -yö dho 'ö dç 'yoo
 'kpong 'dhiö.

'Wun 'ö -gban wü =ple -bha

13 ¹'Go mü 'a wü do yö kö -yö 'go -na 'yoo -bhaa. -A -sö -yö -kë 'gco-
do, 'ö -gɔ -nu 'dhö 'slaple; 'ö 'gɔ -gbla' 'dho -a -sö 'ö -dhö do do
'ka -a -bha. ²'Ö 'tɔ do 'ö 'si -bho -Zlan -gɔ -tɔ 'ka 'yö -ya -sü 'ka -a -gɔ -nu
-bha. ²Wü 'ö bhë -yö -bho 'gco- -bha. -A -gen -nu -wo -kë -ne -ton -bha
gben- -nu -gen 'dhö, 'ö -dhiö -dhe -yö -kë -ne -laa' dhiö -dhe 'dhö. 'Yö 'gina
do 'ö -sia bhë 'yö ö -bha 'piigbeedhe 'dhö, ö -bha 'gɔ -gblloo waa- ö -bha -kɔ
-mɔ 'wuën- -sü -va bhë 'ö -nu -a -dhë. ³'Kpa do -va 'gblüünzé -yö -kë wü
bhë -a -gɔ -nu do -bha. Me 'ö 'yan -ya -da -a -ta kö -ya kë -a 'yaan -ne bhüö
'ö - 'kpa 'dhö bhë, pë 'ö wü 'ö bhë 'ö dho to -a -kwaa' -bezë yö -mü. 'Kee wü
bhë bhüö 'ö dho kë -a ga -gen 'ka -be bhë, -yö -dha -a -gɔ. ⁴'Ö 'kpongtaame
-nu 'saadhö 'wo -da -zuögludhi 'gü, 'wo -ziö wü 'ö bhë -a 'piö. ⁴'Ö me -nu
'saadhö 'wo yö 'gina 'ö bhë -a gba -sü -bha, bhii 'ö tɔ -yö ö -bha -kɔ -mɔ
'wuën- -sü -nu wü 'ö bhë -a -dhë. ⁵'Ö 'wo yö wü 'ö bhë -a gba -sü -bha 'pö
-a pö -sü 'ka -næe: «Dö 'yö dho kë -ne wü 'ö -ne -a 'dhö e? Dö 'ö dho -mɔ -a
-bha kö -yaan 'ko zë -a 'ka ε?»

⁵'Ö wü bhë 'wo zian nu -a -dhë, 'yö -de -sü -va -wun -nu -blee, 'ö 'si -nu
bho -Zlan -gɔ; 'ö -kɔ -mɔ 'wuën- -sü yö kö pë -nu 'wo -ne -yaan -an kë 'su
'gco- -yiisië ö ga =ple 'piö. ⁶'Ö yö 'si -bho -Zlan -gɔ -sü 'gü, -a 'tɔ -gɔ 'gü zë
-sü 'ka, 'wun -nu -dɔ yö 'dhö, -dhe 'ö -bha waa- me -nu 'wo dhang- 'gü
'töödhö -an -bha -sü 'ka. ⁷'Ö zian -yö nu -a -dhë, kö -yaan -glu gɔn -Zlan
-bha me -nu 'slööslö 'ka -yaan 'to -a 'gbee- 'ka -an -ta; 'yö -kɔ -mɔ 'wuën-
-sü yö 'gunng 'saadhö, 'segümë -nu 'saadhö waa- -wo -suum - 'saadhö -a pö
-me -nu -ta. ⁸'Kpongtaame -nu 'saadhö -wo -dho -a gba; 'kee me -nu 'wo
dho -a gba 'wo tɔ me -nu 'ö 'kpongtaadhe züöyi 'ka, 'ö -an 'tɔ yaa -ya -sü
'ka 'bhlänë 'wo- zë bhë -a -bha -toëpö -këdhösü 'sëëdhe -be bhë -a 'gü bhë.

⁹-Ka ka 'to 'to -së 'ka! Me ö- 'wun ma -to 'dhö -dhö, -yö 'wun 'ö -ne -a
ma. ¹⁰Më -nu 'wo -Zlan -bha 'segögümë -nu 'ka bhë, -a me -nu 'wo dho kë
-kanso 'kcoomë 'ka, -wo -dho dho -an 'ka -kanso 'kcoödhö. ¹¹'Ö -me -nu 'wo
dho kë 'pö -zë -dhaa 'ka -me 'ka, 'wo dho -an zë -dhaa 'ka. -A -wun 'gü,
-yö -Zlan -bha me 'slööslö -bha kö -wo bɔ 'wun 'gbee- 'gü, -zuö' -kë -saa -sü
waa- -zo yö -sü -an 'ka.

¹¹'Go mü 'zü, 'ö wü 'waa gbe 'ö - -sö -yö -kë -ne 'bhlänë -nu -sö 'dhö, 'ö -
'we -wo -yö -kë -ziizë -ne 'gina -wo 'dhö bhë, 'a- yö kö -yö 'go -na 'seidhö,
¹²'Ö wü -bleezë -bha -kɔ -mɔ 'wuën- -sü 'gü -pë -nu -kë -a wö 'dhiö mü. ¹³'Ö
'se waa- ö 'gü -me -nu 'gbee- -ta bho -yö kë 'dhö kö wü -bleezë 'ö - -bha bhüö
'ö dho to -a -kwaa' -be 'ö bo bhë, -waan -a gba. ¹³Wü kë -ple -naa 'ö bhë,
-yö -dhidhaapë -vava -nu -kë; -a do 'bhaa tɔ -ya -kë 'ö 'siö -yö go dhang-
'gü 'yö -yco 'kpongtaame 'ple wö 'dhiö. ¹⁴'Ö 'kpongtaame -nu 'ple -püö, -kɔ
-mɔ 'wuën- -sü 'ö -dhidhaapë -nu kë -na -a 'ka bhë -a -kwaa' wü -bleezë
bhë -a wö 'dhiö. Bhii pë -nu bhë -ne 'wo- -wo -kë 'gbiin- 'kpongtaame -nu

wö 'dhiö, 'ö bɔ -a -ta 'ö- pö -an -dhë, wü 'ö yaa ga gbo -gi 'ö- wo -a -kwaal' bhë, -wa 'bin =va do dɔ. ¹⁵ Wü kë =ple -naa 'ö bhë -yö zian -yö kö -yaan -këdhösü nii -da wü -bleezë 'bin bhë -a 'gü, -yö kë 'dhö kö pë 'bin 'ö bhë -yö 'we 'in kö me -nu 'saadhö 'ö waa 'dho we -a -bha kö -waan -a gba, -yö -an zë. ¹⁶ Wü 'ö bhë -yö -dhö me -nu 'saadhö, -yö 'në 'tee 'ka 'in -yö me =va 'ka, -yö =bhɔɔme 'ka 'in -yö 'feeme 'ka, -yö 'gan 'ka 'in 'yaa 'gan 'ka, -an 'ple 'gbee- -ta -bho kö me 'ö -dhö -wo -duaképë do kë -a kwëe 'gü -kɔ -bha 'in -a -kpong 'gü. ¹⁷ Me gbe yaa kë -dhö kö -yaan pë 'dhɔ 'in pë 'dhɔ dɔ, kö -duaképë 'ö bhë yaa kë -a -bha. =Duaképë 'ö bhë 'ö tɔɔ: Wü 'ö bhë -a 'tɔ 'in 'nimlo 'ö nu -sü 'ka 'ö waa- wü 'ö bhë 'ö -an 'tɔ dhö dho 'ko 'piö.

¹⁸-Dhe 'ö -ne 'ö tɔɔ 'kpaakpadhe -zɔn -dhë. Me 'ö 'wun -bho 'kou dɔ, 'nimlo 'ö -ne -ya -dho 'kuë- -sü -dhong- bhii 'nimlo 'ö bhë waa- gɔɔn- do 'tɔ -wo -dho 'ko 'piö. -A -dho 'kuë- -sü 'ö tɔɔ =këng' slado -kɔ 'slado ö ga 'slado (666).

'Bhlanë waa- me -nu 'ö -an -dhɔ

14 ¹-Dhe -ya kë 'pö 'a -dhe -ga; 'a 'bhlanë yö kö -yö dɔ -sü 'ka Sion -tɔn tuö. Me -lù -vuu -këng' do ö -kɔ -yiisië waa- me -lù -vuu -yiisië (144.000) -wo kë -a 'piö mü. -A 'tɔ waa- -a Dë 'tɔ -wo -kë -ya -sü 'ka -an -kpong 'gii. ² Ö -wo do -yö go dhang- 'gü 'ö -we -ne 'yi =va -zuö 'in dha 'we -drinng 'dhö, 'a -ma. 'We -wo 'a- ma bhë -yö -bhɔ kɔngzëme -nu -bha kɔng -wo -bha. ³ Me -lù -vuu -pléezë 'wo bhë -wo -kë dɔ -sü 'ka 'gɔ -gbloo bhë 'dhö, pë 'bhee- -yiisië waa- me ziizii -nu 'wo bhë -an wö 'dhiö 'ö 'wo yö 'tan -dëü bho -sü 'gü. Me gbe yaa kë -dhö kö -yaan 'tan -dëü bhë -a -daan- -yaan -a bho -a 'ke yaa kë me -lù -vuu -këng' do ö -kɔ -yiisië waa- me -lù -vuu -yiisië 'ö Yesu -yö -an -gɔ -ta -bɔ =sɔɔn yaa -gɔ 'kpongtaa bhë -an 'ka. ⁴ Me 'wo bhë waa wo -de kë -dhuuzë dhoo -nu 'piö, -wo wo -zo -kë wo -de 'piö 'wo to 'slööslö. -Dhe 'saadhö 'ö 'bhlanë bhë 'ö dho -a -bha, -wo -ziö -a 'piö. -Wo -an -dhɔ me -nu ziën kö -waan kë me -nu 'wo dho dho -an 'ka -Zlan waa- 'bhlanë -an 'dhiö -a 'ka. ⁵ Waa- ma -an 'dhii do kö -wo =sua -wun -blee' -na; 'wun yaa gbe 'yaa -an -bha.

'Wun 'ö -gban -Zlan -bha bɔmè -nu -yaaga -bha

⁶ 'Go mü 'a -Zlan -bha bɔmè do 'waa gbe yö kö -yö ziö -sü 'gü plaan 'puu 'piö dhuö =gbiin. =Toëpö -këdhösü -wuntacö -yö -kë -a -gɔ kö -yaan nuë me -nu 'wo 'kpongtaa 'ö 'wo 'se 'saadhö 'gü -me -nu 'ka, 'gunng 'saadhö 'gü -me -nu 'ka, -wo -suum - 'saadhö pö -me -nu waa- 'segɔ 'saadhö 'gü -me -nu -an -dhë. ⁷ Yö -kë -a pö -dhiadhö -wo 'gbee- 'ka =nëe: «-Ka 'suö -Zlan -dhë, 'ka - 'tɔ bho! Bhii 'töng 'yö dho me -nu -bha za kaan bhë =ya -lo. Yö 'ö dhang-, 'se, 'yoo waa- 'yigɔ -an 'ple -kë bhë, -kaa gba!»

⁸-Dhe go mü, 'ö -Zlan -bha bɔmè kë -ple -naa -yö nu -a pö -sü 'ka =nëe: «Babilonë -pö =va bhë =ya =siö!', -ka -dhe -ga, =ya =siö! =Ya =sɔɔn kë -sü

-pen 'se 'saadhö 'gü -ne -kɔ 'ö 'wo -drɔɔn 'yi nu -na -a 'ka me 'ple -dhë =waa-mü 'ö -an kë -na bhë -a 'dhö!»

9'Ö -Zlan -bha bɔmɛ kë -yaaga -naa -yö -wo kö -a me =ple 'wo 'dhiö bhë =wa ziö. -Yö -kë -a pö -sü 'gü -wo 'gbee- 'ka =nɛe: «Me 'ö 'dhoë- wü bhë -a gba -yaan -a 'bin gba, 'go mü -waan =duakëpë -ya -a -kpong 'iin -a -kɔ -bha, 10 yö -de 'pö, -Zlan -bha -naadhe -dhö nu -a -ta. -Zlan -bha -naazuëdhe bhë -yö -kë -ne -drɔɔn 'yi 'ö 'yaa -kaan 'kuë -sü 'ka 'ö yö gia-'ö -lo ö -bha -naazuëpë 'ka, yö -mü. Me 'oo me 'yö 'dhoë- -a kë -ne -kɔ bhë -a 'dhö, -wo -dho -a -zuö bloɔn 'tëe yaazë bhë -a 'siö 'gü, 'go mü 'ö -'yënnng dho bhɔ -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slööslö waa- 'bhlanë -an wö 'dhiö. 11'Siö 'tëe 'yö dho -an 'yënnng bhɔ bhë, -yö -dho kë -dhö =toëpö =toëpö 'ka. Me -nu 'wo 'dhoë- wü bhë waa- -a 'bin -an gba, 'iin 'ö -bha -duakëpë 'dhoë- kë -an -bha, 'teepadhe yaa 'dho kë -an -go lënng -nu waa- gbeng -nu -an 'ka.»

12 -Dhe 'ö -ne 'ö tɔɔ -Zlan -bha me -nu 'slööslö 'wo 'dhoë- -a -bha tɔng kun 'go mü -waan wo -zo yö Yesu -bha, -an -bɔ 'wun 'gbee- 'gü -dhe 'ö dho kë =zuosaadhe 'ka.

13 'Go mü 'ö -wo do -yö bɔ dhang- 'gü 'ö- pö n -dhë: «Sëedhe 'sü 'ü pë =been'- -a 'gü -nɛe: 'Go -dée -bha, -zuögħludhi -yö kë me -nu 'wo 'dhoë- to -klu -sü 'ka Dëme -bha -yaan yöë -an -bha ga -sü -bha -an -go!» 'Ö -Zuu 'slööslö -ya -pö: «-Yö 'wun gia- 'ka, -wo -dho wo 'tëe pa wo -bha yuö 'gbee- kë -sü -gɔ bhii -an -bha 'wun -së kë -sü =saan' -dho bho 'ma.»

'Se -ta dhuö -pë 'kan -sü

14 -Dhe 'a- ga 'zü, 'ö 'a dha kpö 'puu do yö; 'ö pë 'ö -kë -ne me -lü 'dhö 'a- yö kö -yö -ya -sü 'ka -a -ta. 'Sëenn 'gɔ -għlaa' do -yö -kë -a -gɔ -bha, 'ö 'għuē- 'kan -dħaa do 'dhiözë 'dho -a kwee. 15 'Yö -Zlan -bha bɔmɛ do 'bħaa -yö go -Zlan -għa -a 'għi -kɔ 'għi 'yö yö plaan, 'yö yö 'wun -blee' -sü -bha -wo 'gbee- 'ka me 'yö -kë -ya -sü 'ka dha kpö -ta bhë -a -dhë 'ö- pö: «-Bħo ü -bha -dħaa 'në 'sü, 'ö me -nu 'wo 'kpongħħaa, 'ü -an 'dho 'kuë- -ne -dhe 'wo -mlü -kan bhii -mlü -ya ga. -A 'kan -yi -ya -lo.» 16 -Dhe -ya kë 'pö 'ö me 'ö -kë -ya -sü 'ka dha kpö -ta bhë 'yö nu ö -bha -dħaa 'në 'ka, -yö yö yuö kë -sü -bha =ne me -mlü -kan, 'ö -'ple -kan.

17 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ 'bħaa 'ö yö -de 'pö ö -dħaa 'në do 'dhiözë 'dho -a kwee -yö go -Zlan -għa -a 'għi -kɔ 'ö dhang- 'għi bhë -a 'għi 'yö yö plaan.

18 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ do 'waa għe 'ö -kɔ -mɔ 'wueñ- -sü 'dhoë- -gɔ 'siö -ta bhë, -yö go slabħodhe -bha -zian, 'yö nu 'yö- pö -wo 'gbee- 'ka me 'ö -dħaa 'dhiözë 'dhoë- -gɔ bhë -a -dhë =nɛe: «-Bħo ü -bha -dħaa 'sü 'ü lezen -nu 'wo 'se -ta 'ü -an -kpa 'kan -a 'ka, bhii -an -kpa -nu =wa ma.» 19 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ bhë 'yö ö -bha -dħaa bɔ 'se -ta lezen -lü -nu tuö -an -kpa 'kan -sü 'ka, 'yö -an -zuö lezen -kpa 'yi -bħo -a 'għi -pë 'għi. -Drɔɔn 'yi -bħo -a 'għi -pë 'ö bhë 'ö tɔɔ -Zlan -bha -naazuëdhe -va. 20 -Wo lezen -kpa -nu bhë -an -wüü -an 'yi -bħo -a 'għi -pë 'għi pö -taa -bħo, 'ö fei -glu -yö ziö 'yö dħo 'kilong -këng' -yaaga -naa -taa 'ö -glu -duan' -yö -mɔ 'metrē do waa- ö 'għu -bħo.

-Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slaple -bha -nu -Zlan -bha -naazuëdhe -kɔɔ -nu 'ka -sü

15 1 'Yö -dhe 'a- -ga 'zü, ö pë do 'bhaa 'ö 'wun 'gblüünzë =va 'ka, 'a- yö
dhang- 'gü. -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slaple =ne 'a -an yö kö -wɔ mɛ
-ta -wun 'slaple -wo -an kwɛɛ. -Wɔ mɛ -ta -wun 'slaple 'wo bhë 'wo tɔɔ -an
-kaanta -nu 'ö -Zlan dho ö bha -naazuëdhe 'dhiö -mɔ -a 'ka 'kuë.

2 'A ko 'zü 'a pë 'ö -kë =ne 'yipue 'dhö 'a- yö. 'Kee 'yi giagia 'yaa -mü. -Yö
-kë =ne pë 'wo 'vedhe kë -na -a 'ka 'ö mɛ 'yan 'dho bɔ -na -a 'gü bhë -a 'dhö.
'Yö pë 'ö -kë =ne 'siö 'dhö 'a- yö kö -yö -ya -sü 'ka -a 'gü. 'Go mü 'zü 'a mɛ -nu
'wo to -a 'gbee- 'ka wü bhë 'dhö, -a 'bin 'dhö, waa- mɛ 'ö- 'tɔ 'dho 'nimlo 'ka
bhë -an -ta bhë, -an yö kö -wo dɔ -sü 'ka pë 'bhlöngbhlöng bhë -a 'dhiö, kö
-Zlan -ya kong -nu nu -an -dhë. 3 -Wo -kë Moizö 'ö -kë -Zlan -bha yuökëme
'ka bhë -a -bha 'tan 'ö- bho -Zlan 'tɔ bho -sü 'ka waa- 'tan 'ö bho 'bhlänë 'tɔ
bho -sü 'ka bhë -an bho =dhia, -a pö -sü 'ka =nɛe: «Yi Dëme, -Zlan 'piigbeezë,
ü këyuö -nu =wo =va, 'ö 'wo 'gblüünzë; 'se 'saadhö -bha -gludë, ü -bha 'slë -nu
=wo kpengdhö 'ö 'wo 'wun gia- 'ka. 4 Dö 'ö yaa 'dho suö ü -dhë -ɛ, yi Dëme?
Dö 'ö yaa 'dho we -a -bha kö -yaan ü 'tɔ bho =ɛ? Bhii bhi do =ne 'ü 'slööslö.
'Setame -nu 'saadhö -wo -dho nu 'wo -gblü ü 'dhiö ü gba -sü 'ka, bhii ü
kewun -nu 'wo kpengdhö bhë =wa yö -dhiegbeadhe 'gü.»

5 -Dhe 'ö pë -nu 'wo bhë =wa ziö, -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'ö dhang- 'gü bhë,
'a- yö kö -a 'dhi -ya 'po -dhe 'slööslö -dhe =duö 'ö -Zlan 'dhö -ya -sü 'ka
-a 'gü bhë -a -zü. 6 -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slaple 'ö -wɔ mɛ -ta -wun 'slaple
'dhö -an -go bhë, -wo -go -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, 'wo yö plaan; -wo -kë
'dhu -sü 'ka sɔ 'puu 'ö 'bhü -sü 'ka -a 'ka; 'ö 'sénng -du kwi 'dho ziö -sü 'ka
-an -kënng 'gü. 7 'Ö pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë 'ö- mɛ do -yö 'sénng -kɔɔ
'slaple 'ö 'wo pa -sü 'ka -Zlan 'ö 'bhee- -toëpö 'ka bhë -a -bha -naazuëdhe
'gü -pë 'ka bhë -a nu -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slaple 'wo bhë -an -dhë. 8 -Zlan
-gba -a 'gü -kɔ bhë -yö -pa 'sion 'ka -Zlan -bha 'tɔbhɔdhe waa- -a -bha
'piigbeedhe -an -kwaa!. 'Ö mɛ gbe yaa kë -dhö -yaan -da -Zlan -gba -a 'gü
-kɔ 'ö bhë -a 'gü kö -yö 'dho -yö yöö -wɔ mɛ -ta -wun 'slaple 'ö -Zlan -bha
bɔmɛ -nu -wo -nu -a 'ka bhë -a -wun 'ple -yö 'ko 'dhiö -yi -bha.

'Wun 'ö -Zlan -bha -naazuëdhe -kɔɔ -nu 'slaple 'gü

16 1 'Go mü 'zü, 'ö -wo do 'gbee- 'ö go -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü -zian' 'a-
ma; 'ö- pö -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slaple 'wo bhë -an -dhë: «-Ka 'dho
'ka -Zlan -bha -naazuëdhe -kɔɔ pa -sü 'slaple bhë -a 'daawo 'kpongtaa!»

2 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -bleezë -yö dho 'yö ö bha -kɔɔ pa -sü 'daawo
'kpongtaa. 'Ö mɛ 'yënnig bhɔ bhüö -yua' -yö -lo mɛ -nu 'ö wü 'ö bhë 'ö-
-dua' 'dho -an -bha, 'go mü 'wo- 'bin gba bhë -an -bha.

3 'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -ple -naa -yö ö -bha -kɔɔ pa -sü 'daawo 'yoo -bhaa.
'Ö 'yi -yö -kë =ne mɛ -ya ga -a fei 'dhö, 'ö pë -nu 'wo 'bhee- 'yoo -bhaa, 'ö
-an 'ple -wo ga.

⁴'Ö -Zlan -bha bɔ̄me kë -yaaga -naa -yö ö -bha -kɔ̄ pa -sü 'daawo 'yiga -nu waa- 'yigɔ̄ bhɔ̄ -dhe -nu -an -bhaa -dhe -nu -bha; 'ö 'yi -nu -wo -gla fei 'gü. ⁵'Ö -Zlan -bha bɔ̄me 'ö -wo -kɔ̄ -mɔ̄ 'wuën- -sü 'dho -a -go 'yi -nu -ta bhë 'a- -wo ma =nɛɛ: «Bhi 'ü 'slööslö, bhi 'ü -dhö, 'ü -kë -dhö, ü kpengdhö ü -bha za 'kan -kɔ̄ -nu 'gü. ⁶Bhii me -nu 'wo ü -bha me -nu 'slööslö waa- ü 'dhiwopöme -nu fei -lo bhë, ü fei 'yi nu -an -dhë 'wo- mü; -yö -dhi -an -bha.» ⁷'Go mü 'zü, 'ö -wo do 'bhaa -yö go -Zlan -bha slabhodhe -bha 'a- ma =nɛɛ: «=Ii-, 'wun gia- -mü, yi Dëme -Zlan 'piigbeezë, ü bha za 'kan -kɔ̄ -nu 'ple =wo -së 'ö 'wo kpengdhö giagia 'ka!»

⁸'Ö -Zlan -bha bɔ̄me kë -yiisië -naa -yö ö bha -kɔ̄ pa -sü 'daawo lan- -ta 'ö 'wo zian nu -a -dhë kö -yaan me -nu 'güö 'siö 'ka. ⁹'Ö me 'bhee- -nu -wo yö 'güö -sü 'gü 'siö -bha dɔ̄dhe 'gbee- -kwaa'; 'wo yö 'si -bho -Zlan 'ö -kɔ̄ -mɔ̄ 'wuën- -sü 'dhoë- -go -wɔ̄ me -ta -wun =suum- 'ö bhë -a -ta bhë, -a 'tɔ̄ -go -sü 'gü; waa 'go =zian' wo -bha 'wun yaa 'gü kö -waan -a 'tɔ̄ bhɔ̄.

¹⁰'Ö -Zlan -bha bɔ̄me kë 'sɔ̄cdhu -naa -yö ö -bha -kɔ̄ pa -sü 'daawo wü 'ö bhë -a -bha 'go -gbloo 'gü, 'ö -dhe 'saadhö 'ö -bha -gludëdhekëdhe 'dhoë- -bha 'yö -da -dhetiidhe 'gü, 'ö me -nu -wo yö wo ne- -bhö -sü 'gü 'yënnghböhde -kwaa'. ¹¹'Wo yö 'si bho -sü 'gü -Zlan 'ö dhang- 'gü -a -go, wo -bha 'yënnghböhde waa- wo -bha bhüö -nu -wun 'gü; waa 'go wo -bha 'wun yaa -nu 'gü.

¹²'Ö -Zlan -bha bɔ̄me kë 'slado -naa -yö ö -bha -kɔ̄ pa -sü 'daawo 'yiga =va 'wo- -dhe öflatö bhë -a -bhaa. 'Ö 'yiga =va bhë 'ö -bhöü kö -yaan zian nu -gludë 'ö go lan- bhɔ̄ =zian' bhë -a -dhë. ¹³'Go mü 'a -zuu yaa -yaaga 'wo bho 'drɔ̄ -bha -an yö: -A do -yö -go 'gina dhiö, 'ö- do 'bhaa -yö go wü dhiö, 'ö -kaanta -yö go -Zlan -wodhiölome =suazë dhiö. ¹⁴Wo =ne 'wo tɔ̄ dü -bha -zuu yaa -nu 'wo -dhidhaapë -nu -kë. -Zuu -yaaga 'wo bhë =ne 'wo dho -gludë -nu 'piö 'kpongtaadhe 'saadhö -bha, kö -waan -an 'kɔ̄ 'kuë- kö -glu 'ö dho kë -Zlan 'piigbeezë -bha yi =va 'ka bhë -waan gɔ̄n.

¹⁵-Ka ka 'to 'to, a nu -na =ne =kwaanme -yö nu. 'Gludhi -yö kë me 'ö 'dhoë- -ya ö 'yaan -yaan ö -bha sɔ̄ -nu 'kun -së -a -go, -yö kë 'dhö kö =kun 'yö dho to ö 'kpaan 'ka 'ö me -nu dho -a lë- -dhe yö.

¹⁶-Zuu -nu bhë -wo -gludë -nu -kɔ̄ 'kuë- -dhe do 'wo- -dhe Eblö -nu -wo 'gü Aamagedɔ̄n -a -bha.

¹⁷'Ö -Zlan -bha bɔ̄me kë 'slaple -naa -yö ö -bha -kɔ̄ pa -sü -pen 'dhung- -ta. 'Ö -wo do 'gbee- -yö -we -Zlan -gba -a 'gü -kɔ̄ 'gü; -yö -go 'go -gbloo 'gü 'yö- pö: «=Ya yënl!» ¹⁸'Ö pë -bha 'yanböhde -nu, pë -drinng -nu, dha 'we -wo -nu waa- 'se -bha =zluun -sü 'gbee- -wo -kë. 'Ö sü me 'bhee- -da -sü -bha 'kpongtaa 'se yaa =zluun =suum- wo 'dhö do; -a me 'ö =ne -yö -kë 'gbee- =duö! ¹⁹'Ö 'kwipö ('wo- -dhe Babilɔ̄në) bhë 'yö -kan 'gü -yaaga, 'ö pödhe -nu 'wo 'següdhe 'saadhö -nu -bha 'ö -an -bha 'kɔ̄ -nu -wo -lo. -Zlan -zo -yö -bhüö Babilɔ̄në -dhe -va 'ka kö -yaan ö bha -naazuëdhe -va -drɔ̄con -kɔ̄ nu -a -dhë -yaan -a mü. ²⁰'Ö 'yi songdhe -nu -wo =dhɔ̄ng, 'ö -tɔ̄n -nu -wo

=dhɔng me -go. 21 Mëengga =vava 'ö- do dho -mɔ 'kilong 'gɔɔ- -yiisië -bha bhë 'wo go dhang- 'gü 'wo -lo me -nu -ta. 'Ö me -nu -wo yö 'si -bho -Zlan -go -sü 'gü mëengga -nu 'wo -lo -an -ta 'wun -wɔ me -ta dhe 'ka bhë -a -wun 'gü. Bhii 'ö tɔɔ -yö -kë 'gbee- -ziizë 'ka.

17 1=Dhe -ya kë 'pö 'ö -Zlan -bha bɔmɛ -nu 'slaple 'ö -kɔɔ pa -sü 'slaple -yö -kë -an -go bhë, 'ö- me do -yö nu 'ö- pö n -dhë: «-Bhö nu kö -kɔ 'a dho =sɔɔnkëdhe =va 'ö pö- =va 'ö dɔ -sü 'ka 'yiga =pléézë 'sɔɔ -a 'klo -bhɔ -a 'ka bhë 'aan- -zɔn ü -dhë. 2'Kpongtaa -gludë -nu -wa wo -de kë -dhuuzë -a 'piö, 'go mü 'ö 'kpongtaame -nu =waa- -bha =sɔɔn kë -sü -drɔɔn mü, -a 'yi -ya ziö -an -go.»

3'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -yö dho n 'ka 'yënng -taa -Zuu 'slööslö -kwaa'. -Dhe bhë =ne 'a dhebɔ do yö -a -bha kö -yö -ya -sü 'ka wü nueazë 'ö 'si -bho -Zlan -go -tɔ -nu 'dho -lo -sü 'ka -a -bha -a -taa. Wü 'ö 'dhö bhë -a -go -nu -wo 'slaple 'ö -sö -nu 'dho 'gɔɔ- do. 4Dhebɔ 'ö bhë, sɔ bun nueazë -yö -kë -a -bha; 'ö- 'bhaa -nu -wo -kë 'sënng 'ka, 'ö- 'bhaa -nu -wo -kë -guö 'yan bho -sü -zë -nu 'ka, -zlcɔ -nu -wo -kë -a -bha. 'Sënng -kɔɔ do 'ö -kë pa -sü 'ka pë =lɔɔzë -nu, pë -dhuuzë -nu 'wo -bha =sɔɔn kë -sü 'piö -pë -nu 'ka -yö -kë -a kwëe. 5'Ö 'tɔ do 'ö- -gen 'dho -bin -sü 'ka 'yö -kë -ya -sü 'ka -a -kpong 'gü =ne: Babilonë, 'kwipö =va, =sɔɔnkëdhe -nu waa- pë =lɔɔzë -nu 'wo 'kpongtaa -an dhe. 6Dhebɔ 'ö me 'slööslö -nu waa- Yesu -bha =goo- -nu fei mü bhë, a -yö kö fei bhë -ya kë -na =ne -kɔ 'ö yɔ 'yi 'dhö me kë -na -a 'ka bhë -a 'dhö.

'Ö 'tetundhe =va -yö -da n 'gü n 'yan -bha -dɔ -a -bha -sü 'ka. 7'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -ya pö n -dhë: «-Më 'yö -kë 'ö ü 'te -yö tun -ii? Dhebɔ bhë waa- wü 'ö- -go 'dho 'slaple, 'ö- -sö -nu 'dho 'gɔɔ- do, 'ö -ya -sü 'ka -a -taa bhë, a -dho -a -gen 'ö -bin -sü 'ka bhë -a pö ü -dhë. 8Wü 'ö bhë -yö -kë 'bhee- 'dhiö -be 'keee 'yaa 'dhö gbo, -yö -dho go -glu 'kpa 'dhi =va 'gü kö -yaan 'dho ö 'gü -siö' -zian 'ka. Me -nu 'wo 'kpongtaa 'ö -an 'tɔ yaa -ya -këdhösü 'sëëdhe -be 'gü 'kpongtaadhe züdɔyi 'ka bhë, -an 'te -yö -dho tun -a -bha -go -glu 'kpa 'dhi =va 'gü -sü 'ka -an 'yaan 'ka. Bhii -yö -kë -dhö, 'yaa -dhö gbo; 'keee -yö -dho -wo 'zü.

9-Dhe 'ö -ne 'ö tɔɔ 'wundɔdhe waa- 'kpaakpadhe -an -zɔn -dhë. -A -go -nu 'slaple bhë 'wo tɔɔ 'se -tɔn 'slaple 'ö dhebɔ 'ö bhë 'ö -ya -sü 'ka -an -ta; -wo -gludë 'slaple 'ka 'pö. 10-An me 'sɔɔndhu =wa 'go -an ziën; 'waa -dhö gbo, -a me do 'tɔ -yö bhɔ -sü 'gü. -A me kë 'slaple -naa yaa nu -kun; -ya kë -ne -ya nu, 'töng kpö 'bhle =ne 'ö dhoë- kë zö. 11Wü 'ö 'dhiö -bezë 'ö -kë 'bhee- 'ö 'yaa- 'ka gbo bhë, yö gia- 'ö tɔɔ -gludë kë 'sleaga -naa, yö -ne 'ö tɔɔ -gludë 'slaple 'wo bhë -a me do 'ö -ya ö -bha -gludëdhe kë 'saadhö, yö 'dho -na ö -bha 'gü -siö' -zian 'ka bhë.

12-A -sö -nu 'gɔɔ- do 'ü -an yö bhë 'wo tɔɔ -gludë -nu 'gɔɔ- do 'ö waa 'tɔbhɔdhe kë -kun 'keee -wo -dho -kɔ -mɔ 'wuëñ- -sü yö wo -bha -gludëdhekëdhe -bha kö waa- wü bhë -an 'tɔ -yaan bhɔ 'lele do 'piö.

¹³-Dhe 'wo- -bha 'gco- do, -an -zo -ta -a 'gü -wun -yö do, ö 'wo wo -bha 'piigbeedhe waa- -kɔ -mɔ 'wuëñ- -sü -lo wü bhë -a kwëe. ¹⁴-Wo -dho 'ko -ya 'bhlänë -bha, 'këe 'bhlänë -yö -dho to -a 'gbee- 'ka -an -ta; bhii ö tɔɔ -yö dëme -nu -bha Dëme waa- -gludë -nu -bha -gludë 'ka. Yö 'dhö waa- ö bha më -nu, më ö -an =dhɔɔ -kë, ö -an sü 'wo -to -a 'piö -më -nu 'ka -wo dho to -a 'gbee- 'ka.»

¹⁵'Ö -Zlan -bha bɔmɛ -ya pö n -dhë 'zü =nɛe: «Yi -nu 'ti -an yö, 'ö
=sɔɔnkëdhe -yö -kë -a -ta bhë 'wo tɔɔ 'següme -nu, me gbung -nu,
'seggüme -nu, -wo =suu'- 'oo =suu' pö -me -nu. ¹⁶-Sö 'gɔɔ- do 'ü -an yö
bhë waa- wü -wo -dho =sɔɔnkëdhe 'ö bhë -a -san zë; -wo -dho -a -bha pë
-nu 'wo- -gɔ -a 'ple kun -a -go 'ö 'yö to ö bun 'kpaan 'ka. -Wo -dho -a -nëng
-bhö 'ö 'wo- -gü =siö 'siö 'ka. ¹⁷Bhii -Zlan -de =nɛ 'ö ö -de -dhi -a -dhë -wun
-da -an =zuö' 'gü 'wo- -kë, 'ö 'wo dho wo 'kuë-, 'wo wo -bha -kɔ -mɔ 'wuëñ-
-sü nu wü bhë -a -dhë, -yaan 'dho -yaan yöë -Zlan -wo -nu 'dhiö -mɔ 'kuë-
-yi -bha.

¹⁸-A -de, dhebü 'ü- yö bhë 'ö tü pödhe =va 'ö -gü -dhe kë -na -gludë -nu -ta 'kpongtaa..»

Babilonë 'gü =siö' -kɔ

18

18 1 =Dhe ö =ya kë 'pö, 'a -Zlan -bha bɔmę do 'bhaa ö -kɔ -mɔ 'wuën-
-sü =va 'dho -a -gɔ 'a- yö kö -yö 'go -na dhang- 'gü kö -a 'bhü =ya sa
'kpóngtaadhe 'saadhö -bha. 2 'Yö -gbla -wo 'gbee- 'ka =nɛe: «Babilonë -pö
=va bhë -a 'gü =ya =siö! -Ka -dhe -ga, -a 'gü =ya =siö! -A -yadhe =ya kë zlöö
-zuu yaa -nu këdhe 'ka. =Ya kë zlöö -ma =suum- yaaazë -nu 'ö 'waa 'slööslö -an
'saadhö -an këdhe 'ka. 3 Bhii 'ö tɔ 'següme -nu 'saadhö -wa -drɔɔn 'ö -bha
=sɔɔn 'gblüünzë kë -sü 'ka bhë -a mü; 'ö 'kpóngtaa -gludë -nu =wa wo -de
=nëng -a -bha, -kë -dhuuzë -sü 'ka, -a 'piö. 'Ö 'dhɔɔdɔmę -nu 'wo 'kpóngtaa
=wa kë =bhɔɔzë, -a -bha pë =sɔɔnng' =vavazë -nu 'gü.»

⁴'Go mü 'zü, 'ö -wo do 'bhaa -yö go dhang- 'gü 'a- ma, 'yö- pö: «Ka 'go
pödhe bhë -a 'gü, ma 'següme -nu! -Yö kë 'dhö kö -kun 'ka dho -da -a -bha
=scoo yaa -nu 'gü 'iin kö -kun 'ö 'klobhödhe -nu 'ö dho -ma -a 'ka bhë 'ö
dho nu ka -ta 'pö. ⁵Bhii -a -bha =scoo yaa -nu -lo 'ko -ta -sü -ta -ya 'dho -ya
-lo dhang- 'gü; -Zlan -zlö yaa trö -a kéyuö yaa -nu 'ka. ⁶-Kaa 'yënnng bhö
=ne -kç 'ö ka 'yënnng bhöa bhë -a 'dhö. Pë ö -kë kaa bhë, -kaa 'pë bho -a -go
-gwaa -plezë. -Kaa -bha yo -kç pa -yo kë 'gbee- -gwaa -plezë -yo ziëë -a
me 'ö- -yuö -kë ka -dhë bhë -a -ta! ⁷-Ka 'klobhödhe waa- 'yënnngbhödhe w
-a -ta =ne -kç do 'ö- -kaa' tçbhödhe waa- -naçpë -nu 'gü bhë -a 'dhö. -Ya -pö
ö -de 'gü =nëe: ⁸A -ya zö =ne -gludhe 'dhö. 'Maa -geandhe 'ka, 'ö n 'ka 'dho
pë 'wo - -dhe ga -a dç 'gbeedhö. -A -wun 'gü 'wun -nu 'wo 'dhoë- nu -a -ta
bhë -wo -dho -ya -a -bha -dhekpäçyi do 'kpaan 'ka; 'ö tçç ga 'dhö, ga -gbo
-nu waa- din -nu. -A 'gü -dho =siö'- 'siö =kwa'. Bhii kwa Dëme -Zlan 'yö-
-bha za kan bhë -a 'pii -yo 'gbee-.

9-Gludé -nu 'wo 'kpongtaa 'ö wo -nu 'wo 'wo wo -de nu =naçpë -nu -bha -kë me -go -sü -dhë bhë, yi 'wo 'dhoë- pödhe bhë -a 'gütö -sü 'sion -luu'- -sü yöë bhë -a 'ka, -wo -dho 'gbo bç wo -de =maa 'ma -sü 'ka -a -wun 'güt. 10-Wo -dho dç -a 'ka =gbiin 'suö 'ka, 'yénngbhçdhe ö 'dhoë- nu pödhe bhë -a 'güt -me -nu -ta bhë -a -wun 'güt, ö 'wo- pö: <Më 'yena -wun =ne -oo! 'Yena -wun -mlë ö -nëe! O, Babilonë, pödhe =va 'piigbeezë! 'Lele do 'kpaan 'güt -wun 'yö ü 'klo bhç =ne -al>

11' D'hccome -nu 'wo 'kpongtaa -wo 'gbo bɔ -na wo -de =maa 'ma -sü 'ka
-a -wun 'gü 'pö, bhii 'ö tɔɔ me 'yaa pë gbe 'dho -an -gɔ gbo. 12 Pë -nu -ya kë
'wo- dho bhë 'wo tɔɔ: 'Sënng, 'wëü-, -güö =suum - -wungbeezë -nu, -zlcɔ -nu,
sɔ -sseebɔ -nu, sɔ =suum - bun nueazë -nu, 'lü =suum - -wungbeezë -nu, pë -nu
'wo- yan biö 'sɔn 'ka, -a me -nu 'wo 'yan -sü 'ka 'lü =suum - do 'bhaa =sɔnng'
'gbeeze 'ka, -a me -nu 'wo- yan zén 'ka, -a me -nu 'wo- yan -piö 'ka 'iin -tɔn
'piö -guö =suum - do 'wo- -dhe 'maablë, 13 pë din -kë -së -pë -nu 'wo- -dhe
kanelö waa- -a 'bhaa -nu; pë 'yi 'tëe -sëeëzë -nu 'wo- -dhe 'miilö waa- -a
'bhaa -nu, 'güö -pë 'tëe -sëeëzë -nu, -drɔɔn 'yi -nu, 'yɔn -nu, 'blee- ga waa-
'blee- -bi -nu, -du -nu, 'bhla -nu, =soo -nu waa- -yaa 'gü -pë, -wo -dho -dewo
'wo me 'bhee- -nu 'dhɔ -cɔ -cɔ -nɛ =nua -nu 'dhö. 14' Ö 'd'hccome -nu 'wo bhë
'wo- pö pödhe bhë -a -dhë: Ü -bha =naçpë 'ü- 'piö -be kö 'ü ü 'yan dɔ -a
-bha bhë -an 'ple 'gü -ya =siö'; ü -bha -bhccopë -nu waa- ü -bha pë =sɔnng'
'gbeeze -nu 'gü -ya =siö! Ü 'ka 'dho -an yö gbo 'gbeedhö!, 15' D'hccome -nu
'wo -kë -bhccozë 'dhcc dɔ -sü 'ka pödhe bhë -a 'gü, -wo -dho dɔ -a 'ka -gbii
'ö 'yena -wun 'ö 'dhoë - kë pö -bhë -a 'gü -me -nu 'ka bhë, 'ö -suö -yö -da
-an 'gü. -Wo -dho 'gbo -nu bɔ wo -de =maa 'ma -sü 'ka 16 -a pö -sü 'ka =nɛe:
<Öö, -më 'yena -wun 'ö -nɛ -oo; 'yena -wun -mlë 'ö -kë pödhe =va -nɛ -a 'ka
=nɛ -oo! Ö 'dhu 'ö - wo sɔ 'biçnbicɔn 'puu waa- -a nueazë 'ka, 'ö 'sënng =baa'
-pë -nu, -guö 'yanbhɔsüzë -nu, -zlcɔ -nu -wo -kë -a -bha, 17' Ö 'lele do 'kpaan
'gü, 'ö -bhccopë -nu 'wo- -go 'saadhö bhë, 'ö -ple 'gü -ya =siö -nɛ -a!

'Dhiö -sü 'yitago 'dhasi -nu 'ka -me waa- ö bha -dho 'tagüme -nu,
'yitagöblüme -nu waa- 'yitagögüme -nu 'wo to 'töödhö -wo -dç =gbiin,
18 'wo 'ko -nu 'güö -sü 'sion -ga; 'wo yö =gbla 'gbla -sü 'gü =nëe: Pödhe
'ö- =suum - dho kë -ne pödhe -va 'ö -ne -a 'dhö yaa kë -dhö do! 19 'Wo -büö
-bi -nu -lo wo -go -ta, 'wo 'gbo -nu bç wo -de -maa 'ma -sü 'ka =woë! =nëe:
<'Yena -wun -mü =dhe =e! Pödhe =va 'ö -ne 'ö- -bha =bhöcpë -nu bhë 'ö me
-nu 'wo 'yoo -ta 'yitagögüme -nu 'ka 'wo -kaa' =bhöczë bhë 'yena -wun -ya
kaa -dhe =e! Bhii 'lele do 'kpaan 'gü -wun -yaa- 'ple 'gü =siö'-! 20 Dhang- 'gü
-dhe, -bhö =zuögludhi kë, bhii -a 'gü -ya =siö'-; me -nu 'ö -Zlan -yö ka sü ö
-bha 'ka, ka 'dhö, -Zlan 'dhiwopöme -nu 'dhö, waa- Yesu -bha bç -me -nu,
-ka =zuögludhi kë, bhii -Zlan -ya -a -bha za 'kan, -a -bha 'wun yaa 'ö -kë
ka 'ka bhë -a -wun 'gü. Za =yaa- 'kun, -a 'klo =ya bhö. »

²¹-Dhe -ya kë 'dħö, 'ö -Zlan -bha bɔmø do 'gü 'gbeezë -yö -guö kpö do
 'ö -ta -yö -kë -ne 'blee- ga -wüü -a 'ka -guö kpö do -va 'dħö -a sü 'ö -zuö

'yoo -bhaa -a pö -sü 'ka -nëe: «-Kɔ do gia- 'ö =në 'ö Babilɔnë -pö =va dho -zong'- -a 'ka kö -a 'gü -yaan =siö'. 'Ö me gbe 'ka 'dho ö 'yan dɔ -a -bha gbɔ 'gbeedhö. 22 Me gbe 'ka 'dho 'tan bho -wo -nu, kɔng zë -wo -nu, -bhɔng -piö -wo -nu waa- 'truu -piö -wo -nu -an gbe ma ü -plöö gbɔ. Waa 'dho -daan' -yuö =suum - 'oo =suum - kë -me gbe yö ü -plöö gbɔ. Waa 'dho 'blee- ga zɔn -drinng ma ü -plöö gbɔ. 23 -Labang yaa 'dho yö ü -plöö gbɔ. Waa 'dho dhe 'sü -sü 'iin -dho gwaan -sü -drinng ma ü -plöö gbɔ. Ü -bha 'dhɔɔdɔmë -nu -wo -kë me 'piigbeezë -nu 'ka 'kpongtaa, bhii ü 'següme -nu 'ple -püö ü -bha 'gina -nu kë -sü 'ka.

²⁴ Babilɔnë -dhe 'klo -yö -bho, 'ö tɔ -dhe bhë =në 'ö 'wo -Zlan -wodhiolome -nu waa- me 'slööslö -nu zë -a -bha. Me -nu 'saadhö 'wo -an zë 'kpongtaa, -wo -an -yö mü.»

19 ¹-Dhe =ya kë 'dhö, 'ö pë 'ö -kë =në me gbung =va 'we -wo 'dhö 'a- -ma dhang- 'gü, 'ö -pö =nëe: «-Kwa -toëpö -Zlan 'tɔ bho! Dhasü, 'tɔbhɔdhe waa- 'piigbeedhe -wo kwa -bha -Zlan -bha 'ka! ² Bhii -a -bha za 'kan -kɔ -yö 'wun gia- 'ka 'ö 'yö kpengdhö! 'Ö tɔ -ya -lo =sɔɔnkëdhe =va bhë -a tuö. Za =yaa- 'kun, yö 'ö 'kpongtaame 'ple -gɔ 'gü =siö ö -bha =sɔɔn kë -sü 'ka bhë, -Zlan -ya 'klobhɔdhe -da -a -ta. -A 'klo -bho -gen 'bhaa 'ö tɔ -Zlan -bha yuökëme -nu zë 'ö -wo bhë.» ³ 'Ö 'we -wo 'ö -kë =në me gbung -wo 'dhö bhë 'ö -we 'zü =nëe: «-Kwa -toëpö -Zlan 'tɔ bho, bhii pödhe =va bhë -a 'güö -sü 'sion -yö -dho -luu' -toëpö 'ka!» ⁴ 'Ö me ziizii -nu 'gɔɔ- =ple ö ga -yiisië waa- pë 'bhee- -nu -yiisië 'wo bhë 'wo -lo wo kpon 'gü -Zlan 'ö -ya -sü 'ka 'gɔ -gbloo 'gü bhë -a 'dhiö 'ö 'wo- gba -woë =nëe: «Amen! -Dhe -kë 'dhö kö -kwa -Zlan 'tɔ kë =va!»

'Bhlanë -bha dhe 'sü 'wlaan-

⁵ 'Yö -wo do -yö go 'gɔ -gbloo 'gü -zian' 'yö- pö: «-Ka kwa Dë -Zlan 'tɔ bho, ka 'saadhö ö 'ka -bha yuökëme 'ka waa- me -nu 'ka -suö -a -dhë, ka me =va 'ka 'iin ka 'në 'tee 'ka!» ⁶ 'Go mü 'ö 'we -wo do 'ö bho me gbung =va 'we -wo -bha =në 'yiga =va -nu -zuö -drinng 'dhö, 'iin 'gbee- 'ka =në dha 'we -wo 'dhö 'a- ma =nëe: «Kwa -bha -toëpö -Zlan 'tɔ -yö kë =va! Bhii kwa Dëmë 'ö kwa -bha -Zlan 'piigbeezë 'ka bhë -a 'tɔ -yö me =kɔɔn -na -gludëdhe 'gü! ⁷ -Kwa -zuögludhi kë 'sönggö -sönggö, 'kwa- 'tɔ kë =va. Bhii 'bhlanë -bha dhe 'sü 'wlaan- yi -ya -lo. -A -bha dhebɔ =ya ö -de -baa-. ⁸ -Wogbiindhe -yö -nu -a -dhë, kö -yö ö 'du sɔ 'piɔnpɔn, 'bhü -sü 'go mü 'ö 'puu -a 'ka. Sɔ 'piɔnpɔn bhë -ya -zɔn kewun -nu kpengdhö 'ö -Zlan -bha 'següme -nu 'dho -a kë -na bhë -a 'ka.» ⁹ -Dhe =ya kë 'pö, 'ö -Zlan -bha bɔmë -ya pö n -dhë: «-Bhö 'sëedhe 'sü, 'ü pë -ya -woë =nëe: -Zuögludhi -yö me -nu 'wo -an -dhɔɔ -kë 'bhlanë -bha dhe 'sü 'wlaan- -ta bhë -an -gɔ.» ¹⁰ 'Ö ko 'zü 'ö- pö =nëe: «-Wo bhë, -Zlan -wo giagia 'ö go -a 'dhii yö -mü.» ¹¹ 'Yö 'a -lo n kpon 'gü -a -geendhö kö 'aan- gba, 'yö- pö n -dhë: «Dɔ! Kò -kun 'ü -kë 'dhö! Yuökëme -mü n 'ka 'pö =në ü 'dhö, ü dheglu 'në gɔɔn- -nu 'ö pë -nu 'ö Yesu

-ya -kë bhë 'ö -kë -an 'yaan 'ö 'wo- -wun -blee'- -me 'ka bhë ka 'dhö. -Bhö -Zlan gba =zian'!» Bhii pë 'ö -kë -bin -sü 'ka 'ö Yesu -ya yö -dhegbeadhe 'gü bhë 'ö tco -Zuu 'slööslö 'ö 'wun -nu dç -na me -nu 'dhii 'ö 'wo -Zlan 'dhi -wo pö -na -a 'ka bhë.

-Ya =soo 'puu =taa -me -bha -to -a 'gbee- 'ka -sü

11=Dhe -ya kë 'dhö, a dhang- -yö kö -a 'dhi -ya 'po, 'ö =soo 'puu do -yö -wo. Me 'ö -kë -ya -sü 'ka -a -taa bhë -a 'tç tco «-Towotame»; 'ö -'bhaa -yö -kë 'zü «'Wungiagia» 'ka; -ya za 'kan, -ya -kan -a 'kan -kç 'ka kpengdhö; 'iin -ya 'ko zë me 'ka, kö -ya -zë 'wun gia- -wun 'gü. 12-A 'yan -yö -kë 'bhü -dhiadhö =ne 'siö 'dhö. 'Ö 'gç =gblaas' =plëëzë 'dhoë- -gç -bha. 'Tç do 'ö me gbe 'yaa- do -a 'ke yaa kë yö gia- -a 'ka -yö -kë -ya -sü 'ka -a -bha. 13 Gblang 'ö fei -ya kun 'töüdhö bhë, (yö =ne 'ö -zçn zö =ne -ya =soo =taa -me 'ö bhë -ya 'toë- 'gbee- 'ka ö yaagüme -nu -ta) -yö -kë -a -bha. Me bhë -a 'tç tco -Zlan -wo. 14-Glu gbung 'wo dhang- 'gü -wo -kë -a 'piö; so 'piçnpicøn 'puu 'slööslö -yö -kë -an -bha 'ö 'wo -kë -ya -sü 'ka =soo 'puu -nu -taa. 15 'Ö -dhaa 'dhiözë do 'yö dho 'següme -nu 'klo bhö -a 'ka 'yö go -a 'dhii. -Yö -dho 'dhiö sü -an 'ka -piö 'gblçngblçn do 'ka; 'yö dho lezen -kpa -nu -wüüü- lezen -kpa 'yi -bho -a 'gü -pë 'ö -Zlan 'piigbeeze -bha -naazuëdhe 'gblüünzë bhë -a 'gü -pë 'ka bhë -a 'gü. 16 Pë do 'ö -kë -a 'tç 'ka -yö -kë -ya -sü 'ka -a -bha gblang waa- -a -gen -an -bha =nëe: «-Gludë -nu -bha -Gludë waa- dëme -nu -bha Dëme».

17'Go mü 'zü 'a -Zlan -bha bçme do 'bhaa yö kö -yö -dç -sü 'ka lan- 'gü. 'Yö -gbla -wo do 'gbee- 'ka -ma -nu 'wo -kë ziö -dhia -an -dhë =nëe: «-Ka nu 'ka 'dho ka 'kuëdhö -Zlan -bha -bhöpë -va 'ö =ne -a -ta! 18-Ka nu, 'ka -gludë -nu, 'dhasi -nu -gçme -nu, 'gü 'gbee- -me -nu, =soo -nu waa- ö -ya -a -taa -me -nu, me -nu 'töüdhö 'wo 'gan 'gü 'iin 'waa 'gan 'gü -nu, me =vava -nu 'iin 'në 'seen- -nu -an -bhö!»

19'Go mü 'a wü 'dhö, 'kpongtaa -gludë -nu waa- wo -bha -glu gbung -nu yö kö -wa 'dho wo 'ko -bhaa -waan -glu -ya me 'ö =soo =taa bhë waa- ö -bha -glu gbung -nu -an -bha. 20'Kee me 'ö -kë =soo =taa bhë waa- ö -bha me -nu -wo -to -a 'gbee- 'ka -an -ta 'ö wü 'ö bhë 'wo -kun 'gan 'ka. Yö 'dhö waa- -Zlan -wodhiölome =suazë 'yö -dhidhaapë -nu -kë wü bhë -a 'yan 'dhiö bhë 'wo -an kun. -Dhidhaapë -nu bhë =ne 'ö bç -a -ta 'ö me -nu -püö; 'ö 'wo wü bhë -a -bha =duakëpë -ya -an -bha; 'ö wü bhë 'ö me -nu -wa 'bin gba. Wü bhë waa- -Zlan -wodhiölome =suazë bhë -wo -to 'bhee- 'ka 'wo -an -zuö 'siö kpö -ta -dhe 'ö blççn 'tëë yaazë 'dho 'güö -na -a -bha bhë -a 'gü. 21'Kee me -nu 'wo to -wo -ga -dhaa 'ö 'go -na me 'ö -ya =soo =taa bhë -a dhiö bhë -a -kwaa'; 'ö -ma -nu 'saadhö -wo -an -glöö -kë wo -bha -bhöpë 'ka.

20 1'Go mü 'zü a -Zlan -bha bçme do -yö kö -yö 'go -na dhang- 'gü -yö =yçç' -na; -glu 'kpa 'dhi =va bhë, -a -yö -a 'dhiö -pë =lakele waa-

=yɔɔ' -bhüö =va do -wo -kë -a kwεε. 2 'Yö nu 'yö 'gina 'ö =mee zii 'ka bhë, 'ö - kun. 'Gina bhë =ne 'ö tɔɔ dü 'wo - -dhe Satan. 'Yö - -lö =yɔɔ' 'ka -kwe -vuu do 'piö. 3 'Ö -Zlan -bha bɔmε -ya -zuö -glu 'kpa 'dhi =va 'gü, 'yö- 'dhi ta, 'ö ö -bha -wogbiindhe -duakëpë to -a -bha, -yö kë 'dhö kö -kun 'ö dho 'següme -nu bho zian -ta gbo -yö 'dho -yö yöö -kwe -vuu do bhë -a -lo -yi -bha. -Kwe -vuu do bhë =ya -lo, -wo -dho wo -kwaa' -a -zü 'töng pë 'tee -bha.

4 'Go mü 'a 'gɔ -gbloo -nu yö: Mε -nu 'wo -kë -ya -sü 'ka -a 'gü bhë -wo -kɔ -mɔ 'wuën- -sü yö kö -waan mε -nu -bha za 'kan. Mε -nu 'wo to -piö -kwaa' Yesu -wun -blee' -sü waa- -Zlan -wo -an -wun 'gü, 'ö wü 'ö bhë waa- -a 'bin 'ö waa -an gba, 'ö waa -duakëpë gbe -ya -an -kpong 'gü 'iin -an -kɔ -nu -bha bhë, a -an nii -yö mü 'pö, 'ö -kë -a 'gü -sü -yö nu -an -dhë, 'ö waa- Klito -nu 'ö 'wo -gludëdhe -kë -kwe -vuu do bhë -a 'piö. 5 -Go ga 'gü -sü -bleezë =ne bhë. Game -nu mε 'wo to waa 'dho go ga 'gü 'ö dho 'ö yöö -kwe -vuu do bhë -a ziö -sü -bha. 6 -Zuögludhi waa- 'dhoë- -yö 'to mε -nu 'wo 'dhoë- go ga 'gü -bleezë 'ka bhë -an -ta! Ga kë =ple -naa -kɔ 'ka 'dho -mɔ -an -bha gbo 'gbeedhö. -Wo -dho kë -Zlan waa- Klito -an -bha slabhome -nu 'ka. -Wo -dho -gludëdhe kë Klito 'piö -kwe -vuu do bhë -a -bha.

-To -a 'gbee- 'ka Satan -ta -sü

7 -Kwe -vuu do 'ö bhë =ya ziö, Satan -yö -dho go -kanso 'gü. 8 -Yö -dho dho 'ö 'segögüme -nu 'wo -lo -sü 'ka 'se -to 'dhö -sü -ta, 'yö -an -püö; 'wo tɔɔ Gɔgö waa- Magɔgö. -Yö -dho -an -dhe 'ko -bhaa kö -waan -glu gɔn; -an -dho 'kuë- -sü -wo -dho kë =va =ne 'yënnng -nu 'dhö 'yoo 'kpong 'dhiö. 9 -Wo =yɔɔn -na 'se 'pian 'saadhö -ta; -wo =nië' -na -Zlan -bha mε -nu waa- -a -bha pödhe 'ö - -dhö -ya -kë bhë -an -zü. 'Kee 'siö -yö -dho go dhang- 'gü, 'yö -an 'gü -siö. 10 Dü 'yö -kë -an -püö -dhia -be bhë, -yö -dho -zuö 'siö 'yipuë waa- blɔɔn 'tëë yaazë -an 'gü; -dhe bhë =ne 'ö wü waa- -Zlan -wodhiölome =suazë bhë 'ö =wa -an -zuö -a -bha 'dhiö 'saadhö. -An 'klo -dho bhɔ lënng waa- gbeng -nu 'ple 'ka =toëpö 'ka.

Za -kaanta dɔ -sü

11 'Go mü 'ö 'gɔ -gbloo 'puu =va waa- mε 'ö -kë -ya -sü 'ka -a 'gü bhë 'a -an yö. 'Se waa- dhang- -wo -ziö 'wo go -a 'dhiö, 'ö me gbe yaa -an yö gbo. 12 -Dhe -ya kë 'pö, 'a game -nu, mε =vava -nu, mε 'seen- -nu -an yö kö -wo dɔ -sü 'ka 'gɔ -gbloo 'dhiö. 'Ö me do -yö 'sëëdhe -be -nu 'dhi -po. 'Sëëdhe -be do 'bhaa -yö -kë mü 'ö 'wo- 'dhi po 'pö. Yö =ne 'ö tɔɔ -kë -a 'gü -sü 'sëëdhe -be. 'Ö game -nu -bha za -yö -kan pë -nu 'wo- -kë, 'ö -ya -sü 'ka 'sëëdhe -be -nu bhë -an 'gü bhë -a -wun 'gü. 13 'Ö 'yoo -yö nu ö -bha mε -nu 'wo to -a -bhaa -an 'ka za dɔ -dhe =bhaa mü. 'Ö ga waa- =glööbɔɔdhe 'wo nu wo -bha game -nu 'ka mü 'pö. 'Ö -an -bha za -yö -kan pë -nu 'wo- -kë -a -wun 'gü. 14 -Dhe 'ö -an -bha za -ya 'kan, 'wo ga -de gia- waa- =glööbɔɔdhe -an -zuö 'siö 'yipuë 'gü. 'Siö 'yipuë 'gü -dhe bhë 'ö tɔɔ ga -kë =ple -naa. 15 Me

'oo me 'ö- 'tɔ yaa kë -ya -sü 'ka -kë -a 'gü -sü 'sëëdhe -be bhë -a 'gü, -a -zuö 'wo- wo 'siö 'yipue bhë -a 'gü.

Dhang- -dëü waa- 'se -dëü

21 ¹'Go mü 'a dhang- 'gü -dhe -dëü waa- 'se -dëü -an yö; kö dhang-zii waa- 'se zii 'waa -dhö gbo, kö 'yoo gbe 'yaa -dhö gbo. ²'Ö pödhe 'slööslö 'ö Zeluzalemë -dhe -dëü 'ka bhë, 'a- yö kö -yö 'go -na -Zlan 'piö dhang- 'gü -yö -yɔɔ' -na kö -ya kë -ne pë 'wo- pö dhebɔ 'ö -ya ö 'du -ne -dhe 'wo pö -a -bha, -a -bha -dho gwaan -yi -mü -deε -a 'dhö -a 'dhö. ³A 'we -wo do 'ö -kë 'gbee- 'ö go 'gɔ -gbloo 'gü -zian' 'a- ma 'yö- pö: «Dɔ 'kwa- wo zlöö -ne bhë, -Zlan -dho kë me 'bhee- -nu 'piö, -ya nu me 'bhee- -nu ziën. -Zlan -yö -dho kë -an 'piö, 'wo -kë -a -bha 'segogümë -nu 'ka, 'ö yö gria- 'ö -kë -an -bha -Zlan 'ka. ⁴-Yö -dho -an 'yënnng -dhuë'. 'Ö ga -sü -nu, -wokpödhe -nu 'iin 'yënnngbhödhe -nu -an gbe yaa 'dho kë -dhö gbo, bhii pë ziizii -nu 'wo bhë -wa ziö.»

⁵'Ö me 'ö -kë -ya -sü 'ka 'gɔ -gbloo 'gü bhë, 'ö- pö: «Dɔ 'kwa- wo zlöö -ne bhë, 'ma pë 'ple kë -dëü.» 'Go mü 'yö- pö n -dhë: «Wun me 'ö bhë -a -ya; bhii n -wo -nu 'wo bhë -wo 'wun giae- 'ka, 'ö -zo -yö -an -bha -sü -yö -an -ma kun.» ⁶'Yö- pö 'zü: «Ya yëñ, ma -ne 'a tɔɔ Alüfa waa- Omega; 'a pë -bleezë waa- pë 'dhiötodhe -an 'ka. Me 'ö 'yi mü -dhɔ -yaa- 'kun, a -dho -a gbaa -kë -a 'gü -yi 'ka 'kpaan. ⁷Më -nu 'wo 'dhoë- to -a 'gbee- 'ka, pë -nu 'wo dho kë gbaa 'ka 'aan- kë -an -dhë 'wo bhë, 'go mü a -dho kë -an -bha -Zlan 'ka -waan kë n gbö -nu 'ka. ⁸-Ya 'to me -nu 'ö -an -gɔ -ga 'yaa -an 'dhiö -nu, me 'waa -Zlan -wo -bhlé -ya, me -lɔɔzé -nu, mezémë -nu, -sɔɔnkëmë -nu, me -nu 'wo wo -zo 'to -na bhë këpë -nu 'piö -nu, me -nu 'wo gbapë -nu gba -na waa- -suame -nu 'töödhö, -an -bha këdhe -yö -dho kë 'yi 'siö- 'puëë 'ö 'siö 'gü -dhe waa- blɔɔn 'tëë yaa 'gü -dhe 'ö ga kë -ple -naa 'ka bhë -a 'gü.»

Zeluzalemë -dhe -dëü

⁹-Zlan -bha bɔmë -nu 'slaple ö -Zlan -bha -wɔ me -ta -wun -kɔɔ 'slaple 'dho -an kwëe bhë, -a me do -yö -nu 'yö- pö n -dhë: «-Bhö nu 'a 'bhlänë -bha 'sü dhe -zɔn ü -dhë!» ¹⁰'Ö -Zlan -bha bɔmë -yö dho n 'ka -tɔn do -gbiin tuö -Zuu 'slööslö -kwaa. 'Yö Zeluzalemë -pö 'slööslö 'yö -kë go -dhia dhang- 'gü -Zlan 'piö bhë 'yö- -zɔn n -dhë. ¹¹-Yö -kë 'bhü -dhia -Zlan -bha 'tɔbhödhe 'ka. Pödhe bhë -a 'bhü -kɔ -yö -kë -ne -guö 'yanbhɔsüüzë -sɔɔnng' 'gbeeze -suum- do 'wo- -dhe 'zasüpë 'keε 'ö- bun 'dhö 'bhlöngbhlöng -a 'dhö. ¹²'Ö pë 'ö -kë -ne böü- 'kplong -va -gbiin 'dhö 'ö -nië -a -zü. 'Ö- 'dhi -nu 'dho 'gɔɔ- do ö ga -ple, 'ö -Zlan -bha bɔmë 'gɔɔ- do ö ga -ple -wo wo -zo -kë 'kɔdhi -nu 'wo bhë -an 'piö. 'Ö- 'dhiö kpong -nu 'gɔɔ- do ga -ple 'wo bhë 'ö Izlaelö 'gunng -gɔ 'gɔɔ- do ga -ple 'tɔ 'dho -ya -sü 'ka -an -bha 'dhö do do 'ka. ¹³'Kɔdhi -yaaga 'ö- 'pian 'ö -dhö ö -a -ta. -A -yaaga -wo lan- 'go -zian';

-a -yaaga -wo kwa 'pian do -go dhuö =zian', -a -yaaga -wo kwa 'pian do -go goo =zian'; 'ö- -yaaga 'dho lan- -piüö =zian'. ¹⁴Pödhe 'kplong bhë, -wa -gban -guö kpö 'gco- do ga -ple -ta. 'Ö -guö 'gco- do ga -ple 'wo bhë 'ö 'bhlanë -bha bçme -nu 'gco- do ga -ple 'tɔ 'dho -ya -sü 'ka -an -ta.

¹⁵-Zlan -bha bçme 'ö -ké 'wun -blee n -dhë -dhia bhë, 'sënnng 'lü 'në 'yö -ké pëdanpë 'ka -yö -ké -a kwëe, kö -yaan pödhe bhë 'dhö, ö 'kodhi -nu waa- ö 'kplong -nu daan. ¹⁶Pödhe bhë -a 'pian -yiisië 'wo bhë, -wo -mɔ wo 'kuë 'kpodhö. -Dhe 'ö -Zlan -bha bçme -ya do dan ö -bha 'lü 'në bhë -a 'ka, -a 'kilong -yö -ké -vuu -ple ö -ta -ple. Pë do bhë 'ö- 'ka pödhe bhë -a -bha 'kɔ -nu 'pian 'ple 'piö. ¹⁷'Yö -Zlan -bha bçme -yö 'kplong bhë -a -ta dan. 'Ö- -ta -duan' -yö -ké 'metrë 'gco- 'slaple ga -ple. ¹⁸'Kplong 'ö bhë -wa -dɔ -guö =suum- -sɔnng 'gbeezë do 'wo- -dhe 'zasüpë bhë -a 'ka. Pödhe gia- -de 'gü -dhe -yö -ké 'sënnng 'bhlöngbhlöng 'ka -ne 'vedhe 'dhö. ¹⁹-Guö -nu 'wo -ké 'kplong bhë -a -gban -a -ta -pë 'ka bhë, -guö -sæebɔ -nu -wun =suum- 'gbeezë -nu -wo -ké dɔ -sü 'ka -a -bha. -A -gen -luu'- -guö -bleezë -yö -ké -guö 'wo- -dhe 'zasüpë ('ö -gbleibizë) bhë -a 'ka; -a kë -ple -naa -yö -ké safi, ('ö- bun 'dho 'budhazë) -a 'ka. -A kë -yaaga -naa tɔɔ agatö, 'ö- 'yan 'dho -pleezë. -A kë -yiisië -naa tɔɔ emelodö. (-Yö -ké -gbleibizë.) ²⁰-A kë 'sɔɔdhu -naa tɔɔ onikusö 'ö- 'yan 'dho -pleezë; -a kë 'slado -naa ('ö- bun -yö kë nueazë) tɔɔ 'saaduanö. -A kë 'slaple -naa tɔɔ klizolitö 'ö- bun -yö -ké -ne zén 'dhö; -a 'sleaga -naa tɔɔ belilö ('ö- 'bhaa -nu bun -yö bhɔ 'budha -bha 'iin -gbleibi -bha). -A 'seisië -naa tɔɔ topazë ('ö- bun -yö -ké -ne 'siö 'dhö). -A 'gco- do -na tɔɔ klizoplazë ('ö- bun -yö -ké 'puu -gbleibizë). -A 'gco- do ga do -naa tɔɔ tuukwaażë (-yö -ké 'budhazë); -a 'gco- do ga -ple -naa (bun -yö nueazë -ne dha -bhüö -dhe nueazë 'dhö) 'wo- -dhe ametisö. ²¹'Kwëe 'dhi 'gco- do ga -ple 'wo bhë 'wo tɔɔ -zlɔɔga -nu 'gco- do ga -ple. Kpong -nu 'wo 'dhö bhë -a do -yö -ké -zlɔɔga -nu 'wo bhë -a do 'ka; -kpinngga 'ö plöö mü -a -ta dhuö -dhe -yö kë 'sënnng 'puu 'ka; 'yö -ké 'bhlöngbhlöng -ne 'vedhe 'dhö.

²²N 'ka -Zlan -gba -a 'gü -kɔ gbe yö pödhe bhë -a 'gü, bhii kwa Dëème -Zlan 'piigbeezë waa- 'bhlanë -wo -dhe bhë -a -bha. ²³Pödhe -bha -wun 'yaa lan- 'iin 'su -an -bha kö -waan 'bhü -a -ta, bhii -Zlan -bha 'tɔbhɔdhe -yö -bhü -a -ta, 'ö 'bhlanë 'dho -a -bha -labang 'ka. ²⁴'Següme -nu -wo -dho 'ta sü -a -bha -dhepuudhe 'gü, 'ö 'kpongtaa -gludë -nu -wo nu wo -bha -bhɔɔpë -nu 'ka. ²⁵Pödhe 'kodhi -nu -wo -dho to 'po -sü 'ka. -An 'dhi 'ka 'dho ta, bhii 'bin 'më -sü yaa 'dho kë mü. ²⁶'Kpongtaame -nu -wo -dho nu wo -bha -bhɔɔpë waa- -bhleyadhe -an 'ka mü. ²⁷'Kee pë -dhuuzë gbe 'ka 'dhö -da pödhe bhë -a 'gü, 'iin me 'ö- këpë -nu -wo -ké pë -lɔɔzë waa- -sua -wun -blee' -sü -an 'ka, wo 'ka 'dho -da mü 'pö. Më -nu 'wo dho -da mü, 'wo tɔɔ me -nu 'ö -an 'tɔ 'dho -ya -sü 'ka 'bhlanë -bha 'sëëdhe -be 'ö -ké -a 'gü -sü 'sëëdhe -be 'ka bhë -a 'gue.

22 ¹-Kë -a 'gü 'yiga 'ö 'bhlöngbhlöng -ne pë 'wo 'vedhe kë -na -a 'ka -ne -a 'dhö bhë, -Zlan -bha bçme -ya -zɔn n -dhë. -Yö -ké 'go -dhia

-Zlan waa- 'bhanlë -an -bha 'gɔ -gbloo 'gü. 2 'Yiga bhë -yö -kë ziö =dhia -kpinnngga 'ö pö- ziën bhë -a 'piö. -Kë -a 'gü -lü -nu -wo -kë dɔ -sü 'ka -a 'kpong 'dhiö mü. -An bhe -nu -wo -ya -gwaa 'gɔɔ- do ga =plezë -kwe do 'gü. 'Su 'saadhö 'ka, -an bhe -nu -wo -kë. -A 'dhe -nu 'wo bhë =ne 'wo 'següme -nu -dhe bo. 3 -Zlan 'ka 'dho 'dhangga -ya pë gbe -bha gbo.

-Zlan waa- 'bhanlë -an -bha 'gɔ -gbloo -wo -dho kë pödhe bhë -a -bha, 'ö -Zlan -bha yuökëme -nu 'wo dho -a gba. 4 -Wo -dho wo 'yan dɔ -a -bha; 'ö -a 'tɔ dhö kë -ya -sü 'ka -an -kpong 'gü. 5 'Bin -bha 'më -sü gbe 'ka 'dho kë mü, 'ö -an -bha -wun gbe 'ka 'dho kë =labang -bha -dhepuudhe -bha 'iin lan- -bha -dhepuudhe -bha, bhii 'ö tɔɔ kwa Dëme -Zlan -yö -dho ö -bha -dhepuudhe bhü -an -ta, 'ö 'wo dho -gludëdhe kë -toëpö 'ka.

Yesu -bha nu -sü

6 'Go mü 'ö -Zlan -bha bɔmë -ya pö n -dhë: «Wun -nu 'wo bhë -wo 'wun gia- 'ka 'ö -an -dhe 'wun gia- -sü -ya -ma kun. Dëme -Zlan 'ö =ya kë 'ö ö -bha -Zuu -ya ö -wodhiölome -nu 'gü =ne -yö ö -bha bɔmë -bɔ kö pë -nu 'wo nu -na bhë, -yaan -a -zɔn ö -bha yuökëme -nu -dhë.»

7 Yesu -ya -pö: «-Bhö ü 'to 'to! A nu -na; -zuögludhi -yö me 'ö -Zlan 'dhi -wo 'ö go 'sëëdhe =ne -a 'gü -a -bhlë -ya bhë -a -gɔ.»

8 Ma Zan -mɛ, -wo -nu 'wo =ne 'a -an -ma, 'ö pë -nu 'wo =ne 'a -an yö. -Dhe 'ma yén -a -bha, 'a -lo n kpɔn 'gü -Zlan -bha bɔmë 'ö pë -nu 'wo =ne 'ö -zɔn n -dhë bhë -a -gɛendhö kö 'aan- gba. 9 'Yö- pö n -dhë: «Kö =kun 'ü- -kë 'dhol! A -Zlan -bha yuökëme 'ka =ne ü 'dhol, ü dheglu -nu 'wo -Zlan -wodhiölome 'ka -nu waa- mɛ -nu 'wo -wo 'ö 'sëëdhe -be 'ö =ne -a 'gü 'wo -bhlë -ya -nu, ka 'dhol. -Bhö -Zlan gba =zian!» 10 'Go mü 'yö- pö n -dhë: «Kö =kun 'ö -Zlan 'dhi -wo 'ö -ya -sü 'ka 'sëëdhe -be =ne -a 'gü bhë 'ü- -bin, bhii 'töng 'yö -ya pë -nu 'wo =ne -an -bha kë -yi 'ka bhë -ya yö -klöö!. 11 Me 'ö -kewun 'dho ya, -yö 'wun yaa kë -yö dhoë 'dhol; me 'ö ö -de kun ya, -yö -de -kun yaa kë -yö dhoë ö 'dhol; me 'ö -kewun 'dho -së -yö 'wun -së kë, -yö dhoë 'dhol, me 'ö 'slööslö -yö 'dho -kë 'slööslö -sü 'ka 'dhol.»

12 Yesu -ya -pö: «-Bhö ü 'to to! A nu -na! A -dho nu ma mɛ -nu =saan' 'ka; 'a dho -a dan me 'ö -dhö -a këpë -nu =tian' 'a -nu -a -dhë. 13 Ma =ne 'a tɔɔ Alüfa waa- Omega; a pë 'ple züdɔdhe waa- -a 'dhiötodhe -an 'ka.»

14 -Zuögludhi -yö kë me -nu 'wo wo -bha gblang -zlu, 'ö -an -dua' 'dho -mü kö -waan -da pödhe bhë -a 'kɔdhì gia- -bha -waan -kë -a 'gü -sü -lü bhe 'ö bhë -a -bhö -an -gɔ. 15 'Kee pö- =taa -bha -dhe bhë 'ö tɔɔ me =lɔɔzë -nu, me -nu 'wo to 'gina kë -sü -nu 'piö -nu, =sɔɔnkëme -nu, mezëme -nu, -gbapë gbame -nu waa- mɛ -nu 'wo =sua -kë wo -wo waa- wo kë -kɔ -nu 'ka -nu -an 'ple -an 'to -dhë.

16 «Ma Yesu -mɛ, 'a ma bɔmë -bɔ ka -dhë kö -yaan pë -nu 'wo =ne -an -blee'- n -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu -dho 'kuë- -sü -nu -dhë. A Davidö =suum -ta 'gü -mɛ 'ka; a 'susongga 'yö bhü -dhiadhiö -a 'ka.»

¹⁷-Zuu 'slööslö waa- 'sü dhe -wa -pö: «-Bhö nu!» 'Ö me 'ö =ya -an -wo ma, -ya pö 'pö: «-Bhö nu!» Mε 'ö 'yi mü -dhɔ =yaa- 'kun -yö nu; me 'ö -kë -a 'gü -yi 'piö -yö -dho nu -a -dhë 'kpaan.

'Wun -gə dɔ -dhe

¹⁸ Ma Zan -me, a- -pö ka -dhë -yö sia- -sü 'ka me -nu 'töüdhö 'ö -Zlan 'dhi -wo 'ö 'sëëdhe -be 'ö =ne -a 'gü 'ka- ma ka -dhë =ne: Mε 'ö 'dhoë- 'wun 'bhaa -zuö 'sëëdhe -be 'ö =ne -a -ta, -Zlan -yö -dho 'klobhödhe 'ö- -wun 'dho -ya -sü 'ka 'sëëdhe -be 'ö =ne -a 'gü bhë -a 'bhaa -da -a -bha 'klobhödhe -ta. ¹⁹'Ö me =ya 'wun 'bhaa bho -Zlan 'dhi -wo 'ö -ya -sü 'ka 'sëëdhe -be 'ö =ne -a 'gü bhë -a -ta 'pö, -Zlan -yö -dho -a -bha -kë -a 'gü -lü bhe sü, 'yö- bho pödhe 'slööslö 'ö- -wun -yö -blee -a -bha 'sëëdhe 'ö =ne -a 'gü bhë -a 'gü.

²⁰ Mε 'ö pë -nu 'wo -ya zö =ne 'ö -gban -a -bha bhë -ya pö: «=I-, a nu -na!» -Yö kë =ne -kɔ bhë -a 'dhö! -Bhö nu Dëme Yesu!

²¹ Kwa Dëme Yesu -yö 'glusë kë ka 'saadhö ka 'ka! Amen!